YIL: 4 SAYI: 56 EYLÜL 2025 AYLIK KÜLTÜR, SANAT VE AKTÜEL DERGİ

ÇAYDAÇIRA

S. SERVET KABAKLI RAHMETLE YADEDİLDİ

2980-1435

ELAZIĞ İLİMİZİN TARİHİNİ KİTAP SAYFALARINA TAŞIDIK.
EMEK BİZDEN, OKUMASI SİZ DEĞERLİ HEMŞERİLERİMİZDEN.

BORDO RESSAM

Murat Sevinç İrtibat adresi: bordoressam@gmail.com

Dağıtım:https://www.kitapaloku.com/firma/10089/bordo-ressam

AYLIK KÜLTÜR, SANAT VE AKTÜEL DERGİ
ÇAYDAÇIRA

AYLIK KÜLTÜR-SANAT VE AKTÜEL DERGİ
YIL: 4 SAYI: 56
EYLÜL 2025
İLK ÇIKIŞ TARİHİ: OCAK 2021

İMTİYAZ SAHİBİ ve
GENEL YAYIN YÖNETMENİ

YÜCEL ÇAKMAK
cakmakyucel@gmail.com

İSSN: 2980-1435

KATKIDA BULUNANLAR:
EKREM KATI (ELAZIĞ)
MURAT SEVİNÇ (İSTANBUL)
GÜRKAN ÖZENSOY (İSTANBUL)
BİLAL CİVELEK (İSTANBUL)
ŞERİF AYDEMİR (İSTANBUL)
BEDRİ YÜCEL (ELAZIĞ)
OYA ORHAN (ELAZIĞ)
İLHAN KILIÇ (ALMANYA)
FATİH BAYGELDİ (KKTC)
AYLA KOÇ (SİVAS)
AHMET TAHİR ERDEM (ANKARA)
İRFAN KARABULUT (İSTANBUL)
MUSTAFA DURĞUN (ELAZIĞ)
SELİM ŞENGÜL (ELAZIĞ)

YÜCEL ÇAKMAK

MERHABA

Yazıma bir özürle başlayayım.

Malumunuz dergimizin Ağustos sayısını teknik sebeplerden dolayı yayınlayamadık. Bu durumdan dolayı sizlerden özür dileriz.

Ankara'da **"Anadolu Selçukluları Sergisi"** açıldı. Bu sergide Elazığ'da ki kazılarda bulunan 3 adet Selçuklu Dönemi obje sergileniyor.

Elazığ'da çıkan bu nadide eserleri Elazığ'da kaç kişi gördü? Bana göre10'dan fazla kişi görmemiştir. İnşallah tadilat ve düzenlemesi yakın zamanda bitecek olan eden yeni Elazığ Arkeoloji ve Etnografya Müzesi'nde sergilenecek.

Bunun sözünü Sayın Valimiz **Numan Hatipoğlu**, basın açıklamasında verdi.

Uzun yıllar önce **Rıfat Ilgaz'ın kızı Sayın Defne Ilgaz** bir süre Elazığ'da kalmıştı. O dönem yayın kurulunda bulunduğum Günışığı Gazetesi'nde Sayın Ilgaz köşe yazıları yazmaktaydı. Zaman zaman kültürel sohbetlerde bulunuyorduk. Sayın Ilgaz, **Çayda Çıra Oyunun** figürlerinden yola çıkarak **semah olduğunu iddia etti**. Bu konuda da birlikte araştırma yapmayı önerdi. O dönem bu fikre pek yanaşmadım. Dost Meclislerinde Sayın Ilgaz'ın iddiasını dile getirdim. Halk Oyunları araştırmacıları da bu iddiaya pek sıcak bakmadılar.

Şimdi **HARPUT-DER Başkanı Kazım Atıcı**, Elazığ'ın yöresel oyunu Çayda Çıra oyunu hakkında açıklama yaparak, oyunun aslında bir sema ve zikir olduğuna dikkat çekti.

Çayda Çıra oyunu Civanlık teşkilatının da kurucusu olan Evhadüddîn-i Kirmânî'nin Semâ ve Zikir tarzından ortaya çıkmıştır. Evhadi dervişlerinin dolunay zamanı, açık araziye çıkıp ellerinde mumla zikir ettikleri yörenin Harput olduğu ülkemizin önde gelen tasavvuf araştırmacılarından **Prof. Dr. Mahmut Erol KILIÇ** tarafından da beyan ve tasdik edilmiştir.

Yıllar sonra Sayın **Defne Ilgaz** iddialarında haklı olduğu ortaya çıkmış oldu. Keşke o dönem bu konuyu araştırsaydık.

Elazığ'da yaşanan kültürel ve sanatsal olayları yine **Çaydaçıra Dergisi**'nde dolu dolu takip edeceksiniz.

Sağlıcakla kalınız.

BABOŞ

Hele gel bir iki lafın belini kırak baboş
Namı söylenir bilinir Elazığlıdır gakgoş
Gakgomun sözleri insanı eder sarhoş
Gönülden dökülen sözleri öyle olur hoş

Sen otur anlat ben de dinleyem baboş
Sohbetin içimizi ferahlatır olur bir hoş
Adam gibi adam can dost olan gakgoş
Gönülden dökülen sözleri öyle olur hoş

Senin yüreğin ne kadar temizdir baboş
Anlaşılan senin gibileri pek de yokmuş
Hiç boşuna dememişler sana gakgoş
Gönülden dökülen sözleri öyle olur hoş

Gadan alam senin varlığın yeter baboş
İnsanın candan dostu olmuştur gakgoş
Dost dediğine kol kanatı gerer gakgoş
Gönülden dökülen sözleri öyle olur hoş

Gıyas DİLBAZ

Elazığ sevdalısı S. Servet Kabaklı, İstanbul'da anıldı

Dostları rahmetle andılar

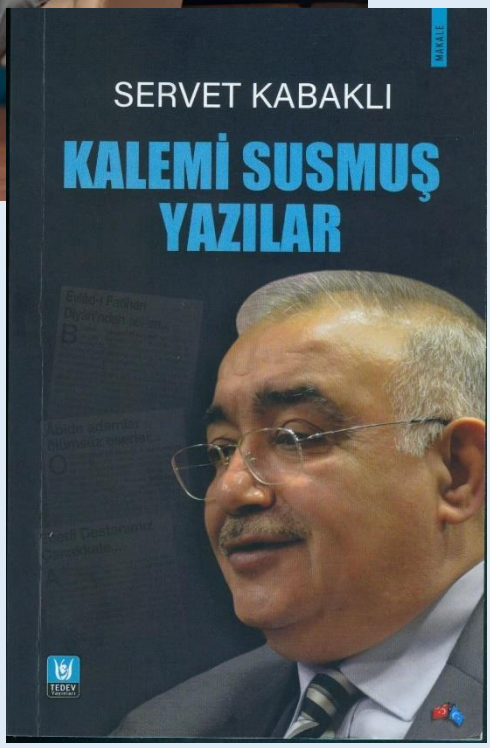
ÇAYDAÇIRA/İSTANBUL

Fikir, inanç ve dava adamı, edebiyatçı yazar Süleyman Servet Kabaklı, vefatının 10. Yıldönümünde İstanbul Eyüpsultan'da faaliyet gösteren Yeni Dünya Vakfı tarafından rahmetle yâd edildi.

28 Ağustos 2015 tarihinde vefat eden S. Servet Kabaklı, 31 Ağustos Pazar günü ilk olarak merhum Ahmet Kabaklı Hoca ve diğer Kabaklı Ailesi'nin bulunduğu Eyüpsultan Mezarlığı yokuşunun başındaki mezarı ziyaret edilerek burada Kur'an-ı Kerim tilavetinde bulunularak Fatiha okundu.

Yazar Mehmet Nuri Yardım'ın hazırlayıp sunduğu programın başında "Fotoğraf Kareleri Eşliğinde Servet Kabaklı" bölümü sunuldu. Anma toplantısı, Yeni Dünya Vakfı binasında düzenlenen "Eyüpsultan'ın Ebedî Sakinleri" programında Türk Edebiyatı Vakfı Başkanı Serhat Kabaklı, Prof. Dr. Mehdi Ergüzel, Dr. Erol Ülgen, oğlu Burak Kabaklı ve dostları S. Servet Kabaklı ile ilgili anılarını dile getirdiler.

Toplantıda S. Servet Kabaklı'nın hayatını, fikir ve inanç dünyasını, bir gazeteci olarak hizmetleri ve Türk Edebiyatı Vakfı'na katkıları anlatılırken dinleyiciler de kısa konuşmalarıyla programa katkıda bulundular. Konuşmaların tamamlanmasından sonra bütün dinleyicilere Türk Edebiyatı Vakfı Yayınları tarafından neşredilen "Kalemi Susmuş Yazılar (Servet Kabaklı)" kitabı hediye edildi. Anma programını Ağabeyi Serhat Kabaklı, eşi Muhterem Kabaklı, oğlu Ahmet Burak Kabaklı, gelini Ayşe Melek Kabaklı ve torunları katıldı.

S. Servet Kabaklı

Gazeteci yazar, STK yöneticisi. 13 Mart 1956, Elazığ – Ö. 28 Ağustos 2015, İstanbul. Yazar, edebiyat tarihçisi Ahmet Kabaklı amcasıdır. İlk, orta ve lise tahsilini Elazığ'da tamamladı. Üniversite öğrenimine 1975'te Erzurum Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesinde başlayan Servet Kabaklı, daha sonra nakil yaptırdığı Fırat Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünden 1981 yılında mezun oldu.

Servet Kabaklı gazetecilik mesleğine memleketi Elazığ'da mahalli Uluova gazetesinde başladı. Aynı yıldan itibaren Tercüman gazetesi Elazığ muhabirliğini de üstlendi. Bu arada mahalli Elazığ ve Yeni Harput gazetelerinde makaleler yazdı. Daha sonra Tercüman gazetesi Erzurum bürosunda muhabir olarak çalışırken Anadolu Ajansı Erzurum muhabirliği görevini de sürdürdü.

Türk Edebiyat Dergisi'nin yayın yönetmenliği yaptı

1979 yılı 29 Mayıs'ından itibaren Tercüman gazetesinin İstanbul'daki merkezinde çalıştı. 1986'dan itibaren kısa bir süre Yeni Haber gazetesinde görev aldıktan sonra Türkiye gazetesine geçti. Servet Kabaklı İstanbul'a geldiği ilk günden itibaren amcası olan edebiyat münekkidi (eleştirmeni) Ahmet Kabaklı'nın en yakınında bulundu. Rahmetli Şeyh-ül Muharririn Ahmet Kabaklı'nın kurucusu olduğu Türk Edebiyatı Vakfı'nda 1980'li yıllarda vakıf müdürlüğü ve Türk Edebiyatı dergisinin yayın yönetmenliği görevlerini de üstlendi.

Eşi Muhterem Kabaklı, oğlu Ahmet Burak Kabaklı, gelini Ayşe Melek Kabaklı ve torunları programa katıldı

Birçok gazetecilik ödülü aldı

Servet Kabaklı, Doğu Türkistan dışında bütün Türk illerini dolaştı. Yazıları ve televizyon konuşmalarıyla renkler ve ışıklar yansıttı. İlk olarak 1982 yılında Türkiye Gazeteciler Cemiyeti tarafından röportaj ve seri röportaj dalında yılın gazetecisi seçilen Servet Kabaklı, daha sonraki yıllarda Türk Basın Birliği ile birlikte birçok mesleki ve sosyal kuruluş tarafından Yılın Gazetecisi ödülüne layık görüldü.

2001'den bu yana Türk Edebiyat Vakfı Başkanlığı yaptı

Şeyh-ül Muharririn Ahmet Kabaklı'nın 8 Şubat 2001'da Hakk'a yürümesinin ardından, vasiyeti üzerine Türk Edebiyatı Vakfı başkanlığını omuzladı. Servet Kabaklı aynı zamanda Türk Edebiyatı dergisiyle "Yeni Türk Edebiyatı Araştırmaları"nın Türk Edebiyat Vakfı adına imtiyaz sahibiydi. Servet Kabaklı yeni yayın dönemine başlayan Tercüman gazetesinde başyazarlık yaptıktan sonra bir süre Yeniçağ gazetesinde yazdı.

Evli ve bir çocuk babası olan Servet Kabaklı, Türk Edebiyatı Vakfı Başkanı ve Yeniçağ gazetesi yazarı iken, 28 Ağustos 2015 günü İstanbul'da tedavi gördüğü Haseki Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde vefat etti. Kabaklı'nın cenazesi, 30 Ağustos 2015 günü Sultanahmet Camisi'nde öğle namazını müteakip kılınan cenaze namazının ardından Eyüp Mezarlığı'nda Ahmet Kabaklı'nın yanına defnedildi.

Servet Kabaklı yaklaşık 2 ay önce kızı ile birlikte dışarıda iken birden fenalaşmış ve nefes almakta güçlük çekmesi üzerine Haseki Eğitim ve Araştırma Hastanesi'ne kaldırılmıştı.

"Bilenler Konuşuyor" adlı kitabın ortak yazarlarındandır

Selçuklu Eserleri Ankara'da Sergileniyor

ÇAYDAÇIRA/ANKARA

Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından "Geleceğe Miras Projesi" kapsamında düzenlenen sergide, Elazığ Arkeoloji ve Etnografya Müzesi'ne ait, Selçuklu dönemine tarihlenen üç nadide eser sergileniyor.

Açılışı Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından yapılan "Anadolu Selçukluları Sergisi"nde Elazığ'daki Selçuklu dönemi eserlerin yer almasından onur duyduğunu ifade eden Elazığ Valisi Numan Hatipoğlu, "Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından "Geleceğe Miras Projesi" kapsamında düzenlenen bu anlamlı sergide, Elazığ Arkeoloji ve Etnografya Müzemize ait,

Selçuklu dönemine tarihlenen üç nadide eser halkımızın ve tarih meraklılarının beğenisine sunulmaktadır. Söz konusu eserler; 12. yüzyıl sonlarına ait kabartma desenli bir küp ile 12–13. yüzyıla tarihlenen matara tipi kap ve testi tipi kaptan oluşmaktadır. Bu eserler, yalnızca Selçuklu sanatının zarafetini değil, aynı zamanda Anadolu'nun köklü kültürel mirasını da yansıtan çok kıymetli örneklerdir.

Harput İç Kale Kazı Başkanı Prof. Dr. İsmail Aytaç ve Elazığ Müze Müdürümüz Mikail Tofur'un da iştirak ettiği bu prestijli program, ilimizin kültürel zenginliğinin ulusal ve uluslararası düzeyde tanıtılması açısından son derece kıymetlidir.

"Anadolu Selçukluları Sergisi"; yalnızca kazı çalışmalarıyla gün yüzüne çıkarılan eserleri değil, aynı zamanda yurt dışından ülkemize iade edilen ve kaçakçılıkla mücadele kapsamında ele geçirilen kültür varlıklarını da kapsayarak, Anadolu'nun binlerce yıllık medeniyet birikimini gözler önüne sermektedir." dedi.

Sergi, Cumhurbaşkanlığı Millet Kütüphanesi Sergi Salonu'nda yaklaşık altı ay boyunca ziyaretçilere açık olacak. Sergide bulunan 3 Selçuklu dönemi eser, teşhir-tanzim çalışmaları devam eden yeni Elazığ Arkeoloji ve Etnografya Müzesi'nde sergilenecek.

Sergide, Anadolu Selçuklu mirası 8 bölüm altında inceleniyor. "Egemenlik Sembolleri" bölümünde, devlet kimliğini ve inanç sistemini yansıtan karakteristik sembolleri ele alınıyor. "Güç ve Hakimiyet" bölümünde, askeri ve siyasi yapılanmanın tarihsel izleri sunuluyor. "Eğitim Hayatı" bölümünde, medreselerde yürütülen ilim faaliyetleriyle dönemin entelektüel zenginliği anlatılıyor. "Tasavvuf" bölümü ise Mevlana ve Şems-i Tebrizi gibi önemli isimlere ait eşyaların sergilendiği alan olarak öne çıkıyor.

İZZETPAŞA CAMİ PASAJI VE YARDIM KUMBARALARI

Sene 1971... İzzetpaşa Camisi hemen hemen bitmiş ve altına da pasaj yapılmış. Pasajın iki koridoru ve bu koridorlarda da dükkanlar var. O tarihler de ilimiz de faaliyet gösteren kuyumcular bugün aşağı çarşı dediğimiz Saray Camisi civarındaydı. Dönemin kuyumcular dernek başkanı Babam Hamdi Yücel ve diğer ileri gelen kuyumcuları artık buradan ayrılıp İzzetpaşa Camisinin altında ki pasaja taşınmaya karar verirler. Yalnız buraya taşınmaya sıcak bakmayan çekingen davranan esnaflar da olmuş. Kolay değil yıllardır esnaflık yaptıkları bir yerden ayrılıp yeni bir yere taşınacaklar ve burada iş olur mu olmaz mı tedirginliği var. Neticede taşınma taraftarı olanlar fazla olunca karar verilir ve İzzetpaşa pasajına taşınıli. Pasaj büyük olunca taşınanların sayısı pasajı doldurmaya yetmi. Şimdiler de tamamı kuyumcu olan pasaj da o zaman başka işlerle uğraşan esnaflar da varmış. Mesela konfeksiyoncu, kitapçı, ayakkabıcı gibi. Zamanla bunlar da kuyumcu dükkanına döniler. İlerleyen yıllar da pasaj vakıf tarafından daha da büyütülüp ilaveler de yapılınca İzzetpaşa Cami pasajı, Vakıf ve Dernek başkanlarının ve sonra da kuyumcular odasının gayretleriyle kuyumcular çarşısı Türkiye'nin sayılı çarşılarından biri haline geli.

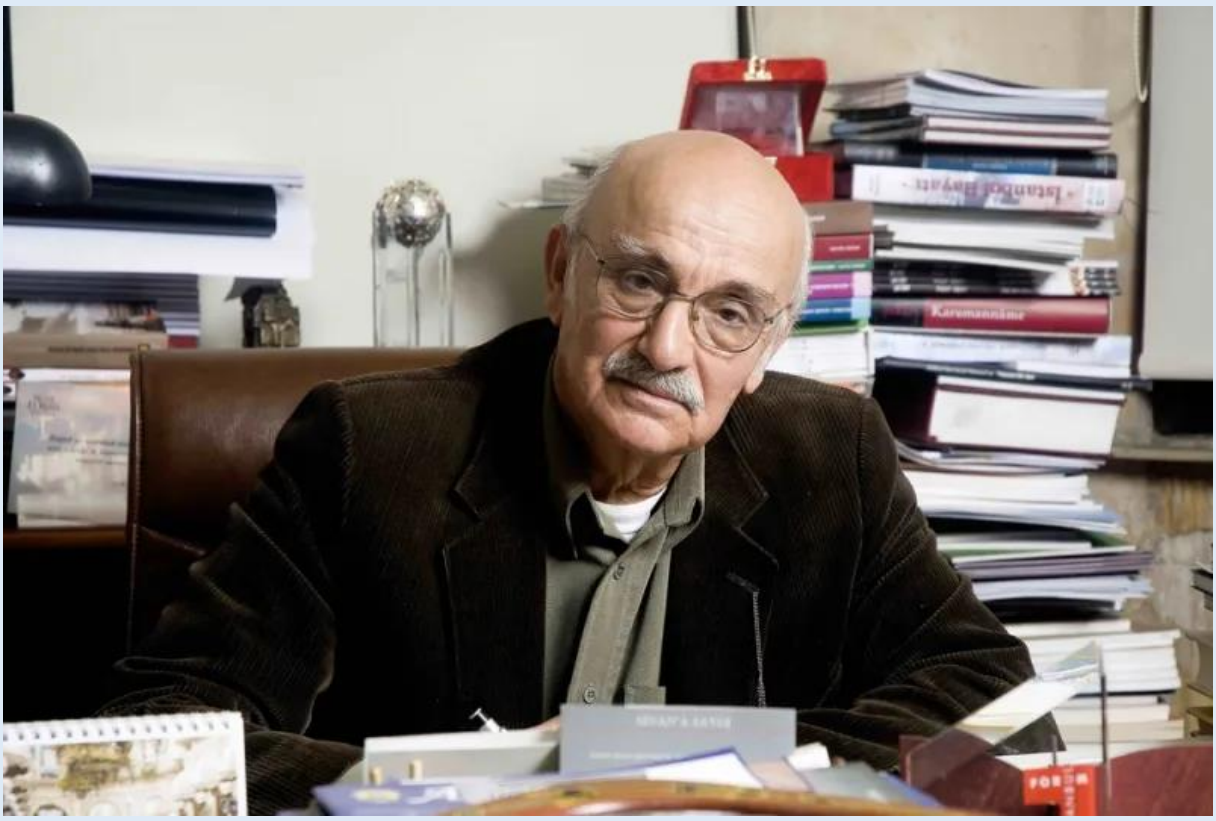

BEDRİ YÜCEL

Buraya kadar pasajın kısa bir tarihçesini yazdım. Gelelim İzzetpaşa Cami ve Pasajı'nın yapıldığı yıllarda ki ilginç bir olaya dikkat çekecem. Dükkanımız pasajda olduğu için ve ben de o yıllar da çocuk olduğum için günlerim pasajın ve caminin etrafını incelemek, gezmekle geçidi. Ta o zamandan kalma ve aklımda yer eden ilginç bir olaydan bahsedecem. Caminin ve pasajın girişin de kocaman kumbaraya benzeyen, yeşil renkli, 1,5 m boyların da üzerinde genişçe delikleri olan minare gibi ve zincirlerle bağlanmış şeyleri görünce merak edip bunlar ne diye babama sormuştum. Babam bunların hikayesini şöyle anlatmıştı. "Bak oğlum bunlar yardım kumbarası ve bunları buraya İzzetpaşa Vakfı koymuş. Bunda ki amaç da caminin yapımın da halkın yardımlarını toplamak. İnsanlar bu kumbaralara camiye yardım için para atarlar. Vakıf ay da bir bu kumbaraları bir heyetle açıp yapılan yardımları kayıt altına alıp inşaat da kullanırlar." diye anlatmıştı. Buraya kadar her şeyi normal bir şekil de anlatıp sonra da çok ilginç bir olaydan daha bahsetmişti. Yani en ilginç olan olayı sonda anlatmıştı. Oğlum dedi bu kumbaralar açıldığı zaman içinden sadece para değil başka şeyler de çıkardı. Neler mi işte yazim. Altın kolye, küpe, yüzük, beşibir yerde, bilezik döviz... Ben merakla sordum. İnsanlar bunları niye buraya atmışlar. Dedi oğlum insanlar hayır için ellerinde ki avucunda ki birikimlerini hatta ölümlüklerini çağa çoluğundan gizli buraya atarlarmış ki kimse bilmesin ve yapılan hayrı görmesin. İşte Elâzığ'ın en büyük camisi, şehrimizin hayırsever insanlarının elinde, avucunda ki para ve altınlarını bu kumbaralara atmasıyla ve buradan çıkan yardımlarla da yapılmış. Fazla olmasa bile yapılan hayırların caminin yapımına katkısı olmuş. Tüm hayır severlerimizden ve emeği geçenlerden Allah razı olsun. Elazığ da meşhur bir deyim vardır. "Koyup giden sağolsun" diye. Aynen öyle olsun. Bugün bile bu yardım kumbaraları caminin girişinde durmak da ama içine gene altın, döviz, TL atan kaldı mı bilmim.

Türkiye büyük bir değerini kaybetti

ÇAYDAÇIRA/ANKARA

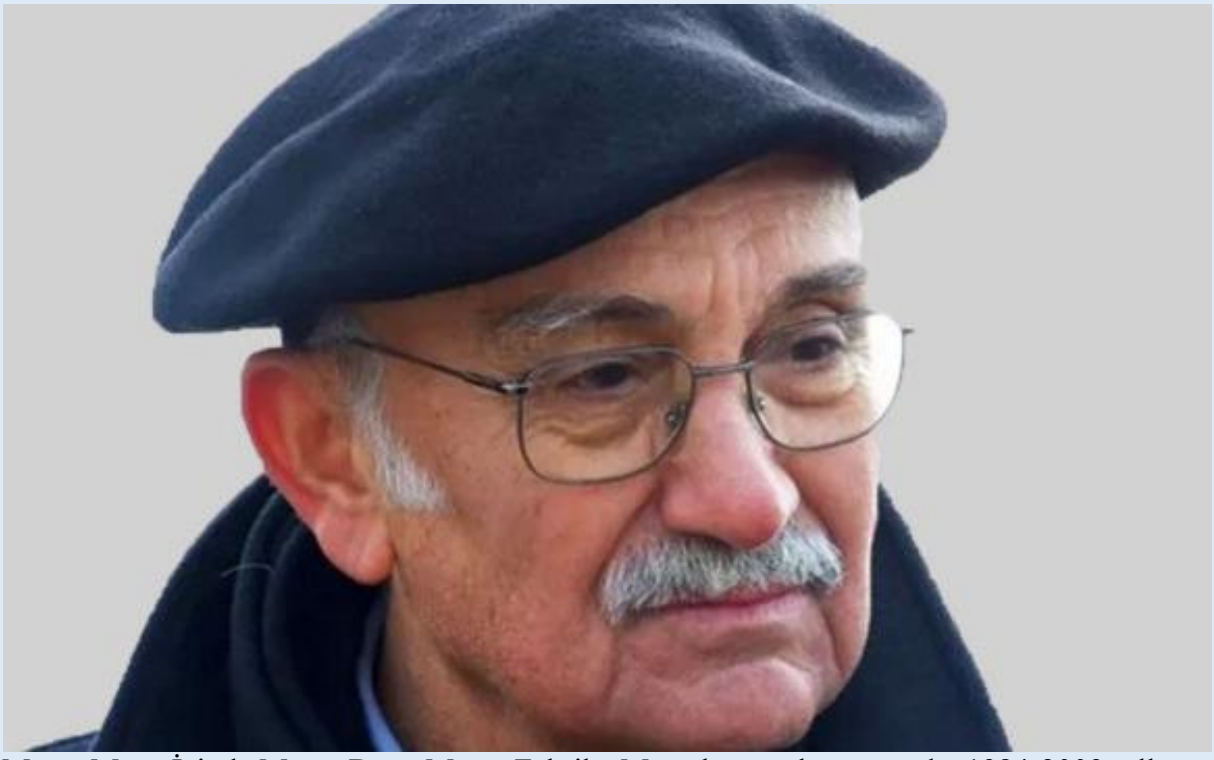
ÇEKÜL ve Tarihi Kentler Birliği'nin kurucularından Prof. Dr. Metin Sözen vefat etti. Türkiye'nin kültürel mirasını korumaya adadığı yaşamında, kentlerin tarihi, kültürel ve mekânsal değerlerini öne çıkarmak için önemli çalışmalara imza atan Metin Sözen, TBMM Üstün Hizmet Ödülü ve Kültür ve Sanat Ödülü gibi birçok ödülün sahibiydi.

Doğa ve Kültürel mirası korumak için Çevre ve Kültür Değerlerini Koruma ve Tanıtma Vakfı ÇEKÜL'ü kuran Prof. Dr. Metin Sözen (89) çoklu organ yetmezliği nedeniyle 31 Temmuz 2025 tarihinde hayatını kaybetti. Hayatı boyunca doğal ve Kültürel mirası korumak için tüm Anadolu'yu dolaşan ve Çevre ve Kültür Değerlerini Koruma ve Tanıtma Vakfı ÇEKÜL'ü kuran Prof. Dr. Metin Sözen ülkenin doğal, tarihsel ve kültürel varlıklarını korumak amacıyla 1990 yılında ÇEKÜL'ü faaliyete geçirdi. Prof. Dr. Metin Sözen, ÇEKÜL'ü kurduğundan bu yana kültürel dokunun korunarak geleceğe aktarılması amacıyla, tarihi yapıların onarılarak yeniden işlevlendirilmesinden her ölçekteki yerleşim yerinin kültür öncelikli planlarının hazırlanmasına kadar birçok koruma çalışmasına imza attı.

PROF. DR. METİN SÖZEN

Metin Sözen 24 Mayıs 1936 tarihinde Elâzığ'da doğdu. 2004 yılında İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi, Sanat ve Mimarlık Tarihi öğretim üyeliğinden emekli oldu. Yaşamı boyunca Türkiye'deki doğal, tarihsel ve kültürel mirasın korunması ve yaşatılması konusunda çalışan Metin Sözen'in, Safranbolu, Kastamonu, Bursa, Edirne, Uşak, Afyonkarahisar, Denizli, Karaman, Ağırnas, Tokat, Amasya, Gümüşhane, Sivas, Malatya, Elazığ, Kars, Diyarbakır, Mardin, Şanlıurfa, Gaziantep, İstanbul başta olmak üzere farklı ölçekte yerleşim birimlerinde kamu-yerel-sivil-özel birlikteliğine dayalı, kalıcı uygulamaları bulunuyor.

TBMM Başkanlığı Kültür ve Sanat Danışmanı, Bilim ve Değerlendirme Kurulu Başkanı olarak yeniden yapılanma sürecinde Devletin Evi Saray başlığı altında geliştirdiği Saray

Müze, Müze İçinde Müze, Depo Müze, Fabrika Müze kavramları ışığında, 1984-2009 yılları arasında Dolmabahçe, Beylerbeyi, Yıldız saraylarında; Aynalıkavak, Küçüksu, Ihlamur, Beykoz, Maslak kasırlarında ve Yalova Atatürk Köşkü'ndeki bilimsel çalışmaları yönetti. Uzun yıllar Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulları'nın üyelik ve başkanlık görevlerini yürüttü. Kültür ve Turizm Bakanlığı 2007 yılı "Kültür ve Sanat Büyük Ödülü" olmak üzere çeşitli ödüller aldı.

1990 yılında kurulan Çevre ve Kültür Değerlerini Koruma ve Tanıtma Vakfı / ÇEKÜL'ün kurucu başkanı olan Metin Sözen, 2000 yılında da Tarihi Kentler Birliği / TKB'nin kurulmasına ve geliştirilmesine öncülük etti. Metin Sözen'in ÇEKÜL Vakfı Yayınları'ndan çıkan otobiyografik kitabı Yaşamı Paylaşmak, bir bilim insanı olarak Türkiye'nin koruma tarihine nasıl yön verdiğinin izlerini taşıyor.

Çalışmalar yürüttüğü kentlerde ve kurumlarda caddelere, sokaklara, kitaplık ve kültür merkezlerine, çocuk parklarına ismi verildi; üniversitelerin fahri doktora ve kentlerin fahri hemşeriliğine uzanan çok çeşitli değerlendirmelerle nitelendi.

Tarihi Kentler Birliği, koruma çalışmalarını teşvik etmek amacıyla düzenlediği Kültürel Mirası Özendirme Yarışması kapsamında, “Metin Sözen Koruma Büyük Ödülü”nü TKB üyesi belediyelere her yıl takdim ediyor.

İstanbul’da da benzer doğrultuda, değişik nitelikte bir dizi etkinliği yönetti. Bunlar arasında Kabataş Eğitim Vakfı’nın özenle düzenlediği “Kabataş Kültür Merkezi” etkinlik programı da bulunmaktadır.

Prof. Dr. Metin Sözen’in, süreklilik isteyen bu çabalarına bağlı olarak değişik dillerde yayınlanmış eserleri; kültürel birikimin yitirilmeden tanıtılması ve yaygınlaştırılması amacıyla önderlik ettiği, katkıda bulunduğu, ulusal ve uluslararası ödüller alan belgesel film çalışmaları; öncelikle “Mimar Sinan” olmak üzere geçmişin önemli yaratıcılarını, dönemlerinin yapısı içinde değerlendiren çok yönlü araştırma ve yayınları bulunmaktadır.

REKLAMLARINIZ İÇİN
BİZİ ARAYINIZ...0553 253 30 90

ELAZIĞ KAPALI ÇARŞI

Elazığ Kapalı Çarşı 1928 yılından beri hizmet veriyor.
Elazığ Kent Müzesi'nin 40-50 metre aşağısında bulunan çarşının, kuzey ve güney tarafında birer adet, doğu ve batısında ise ikişer adet olmak üzere 6 adet giriş ve çıkışı vardır. Hemen hemen her çeşit yöresel ürünleri bulabileceğimiz bu tarihî mekanın içerisinde, aynı zamanda balıkçılar çarşısı, kasaplar çarşısı ve yan tarafında da bakırcılar çarşısı bulunmaktadır.
Çarşının üzeri ağaç esaslı ahşap bir çatı ile kapatılmıştır. Son dönemlerde kötü bir görünüm sergileyen çarşının çatısı, yakın zamanda değiştirilerek ahşap olarak yenilenmiştir.

GÜRKAN ÖZENSOY

Önceleri yüksek rütbeli memur sınıfının gıda ürünleri için tercih ettiği yer, kapalı çarşı mağazalarıydı. Aslında o dönemdeki kasap dükkanlarının hemen hemen tamamı, bu çarşının içerisinde bulunmaktaydı. Öyle ki buraya daha çok kasaplar çarşısı denilirdi.
Çarşıda, Elazığ yöresine ait baharat çeşitleri, badem şekeri, pekmez, tulum peyniri, kayısı, üzüm kurusu, orcik gibi birçok ürün bulunur.
Elazığ'ın önemli ve en eski ticaret merkezi olan Kapalı Çarşı, sadece yerel halkın değil aynı zamanda Elazığ'a gelen turistlerin de uğrak noktalarından biri haline gelmiştir. 2013 yılında tarihi yapısının bozulmayacak şekilde restore edilmesinden sonra popülaritesini iyice arttırdı.
Elazığ'ın mutfak kültürünü yakından tanıma fırsatı bulabileceğiniz Elazığ Kapalı Çarşı esnafı ise işinin ehli ve tecrübeli insanlardan oluşuyor.
Günün her vaktinde kalabalık ve hareketli olan bu tarihi pazar yeri, 1928 yılından beri hizmet vermektedir. Kadayıf tatlısı ve künefe yapımı için kullanılan tel kadayıfını özel pişirme saçlarında taze olarak üretip satan kadayıfçı dükkanları da yine kapalı çarşı içinde bulunmaktadır.

BOZUK SİMİT PARALARI

Günün; son dersi de bitmişti.
Öğrenciler çıkmak için sabırsızlanıyordu...
Defter ve kitaplarını çantalarına koydular, zil çalar çalmaz, dışarı çıkmak için hazırdılar.
Yalnız, Ali hazırlanmamıştı...
Gecikmek için de elinden geleni yapıyordu, nihayet zil çaldı.
Öğrenciler, bir anda kapıya yöneldi... Ali, yerinden kalkmadı.
Ağır ağır eşyasını topladı.
Bir yandan göz ucuyla öğretmenine bakıyor, bir yandan da arkadaşlarının gitmesini bekliyordu...
Öğretmeni, onun bu hâlini fark etti;
--"Hayrola Ali, dedi. Eve gitmeyecek misin?
Ali, son arkadaşının da çıktığını görünce cevap verdi;
--"Sizinle konuşmak istiyordum öğretmenim."
–"Peki, dedi öğretmeni. Ne söyleyeceksin bakalım?"

-- "Ahmet arkadaşımız var ya."
-- "Evet, ne olmuş Ahmet'e?"
-- "Durumları pek iyi değil galiba. Annesi, beslenme çantasına pek iyi şeyler koymuyor."
– "Eee?"
--"Ona yardım etmek istiyorum. Ama benim yardım ettiğimi bilirse üzülür. Günde bir simit parası biriktirip her hafta size versem, siz de ona verseniz?
Cebinden bir avuç bozuk para çıkarıp öğretmenin masasının üzerine koydu.
Öğretmen, paraya dokunmadı...Sandalyesine, oturup düşündü...
Ali hakkındaki bilgilerini yokladı. Bildiği kadarıyla ailesinin durumu pekiyi değildi.
Bu çalışkan ve sevimli öğrencisi, ne kadar da iyi niyetli ve düşünceliydi.
Zengin bir ailenin çocuğu değildi... Buna rağmen, yardım etmek istiyordu.
Üstelik yardım ettiğinin bilinmesini istemiyordu. Öğretmen;
--"Dur bakalım Ali, dedi. Bildiğim kadarıyla sizin de maddî durumunuz pekiyi değil. Yanlış mı biliyorum?"
--"Doğru biliyorsunuz öğretmenim. Babam gündelikçi. Çoğu zaman iş bulamıyor. Ama ben de çalışıyor, para kazanıyorum."
--"Nerede çalışıyorsun?"
--"Simit satıyorum."
Öğretmen, yine durup düşündü. İyiliğin bu kadarına ne demeliydi şimdi?
Bunun, gerçekleşmesi zordu. Onu, bundan vazgeçirmek için bir çare bulmalıydı.
Bunu yaparken, sevimli öğrencisini de kırmamalıydı.
Onunla biraz konuşursa, belki bir yolunu bulurdu.
Öğretmen, Ali'ye döndü;
–"Büyüyünce ne olmak istiyorsun?" diye sordu.
–"Çok zengin bir işadamı."
–"Niçin?"
--"İnsanlara daha çok yardım etmek için…"
--"Güzel, dedi öğretmen. Bak şimdi Ali, Ahmet'in ailesinin durumu pekiyi değil, bu doğru. Ama sizinki de bundan pek farklı değil. İstersen acele etme.
Çok zengin olduğun zaman insanlara yardım edersin. Olmaz mı?"
--"Olmaz" dedi Ali: "Şimdi yapmalıyım."
--"Neden olmaz?"
--"Üç sebepten dolayı olmaz;
Birincisi:
Bu para zaten benim değil. İyilik ettiğim için Allah, beni insanlara sevimli gösteriyor.
İnsanlar da bundan etkileniyor, daha çok simit alıyorlar.
Bu sayede gün boyu çalışanlardan bile fazla simit satıyorum.
Hele mahallede Hasan Amca var, her gün iki simit alıp güvercinlere veriyor.
İkincisi:
"Ağaç yaş iken eğilir." deniliyor. Şimdiden iyilik yapmayı öğrenmezsem büyüdüğümde hiç yapamam.
Şimdiden iyilik yapmayıp bunu zenginlik günlerime ertelersem, zengin olduğum günlerde de daha zengin olduğum günlere erteler kendimi kandırmış olurum.
Üçüncüsü ise daha önemli:
Büyüdüğüm zaman çok zengin bir işadamı olmak istiyorum.
Zamanında yatırım yapmayanlar büyük işadamı olamazlar.
Öğretmen, karşısında büyük biri varmış gibi dinliyordu;
--"Bu sonuncusunu pekiyi anlayamadım," dedi.
--"Açıklayayım öğretmenim," dedi Ali.
Şimdi, çok zengin olmadığım için, ancak günde bir simit parası kadar yardım edebiliyorum.

Bundan, fazlasını veremem...Allah, Cennet'i gücü kadar iyilik edene veriyor...
Şimdi gücüm, bu olduğuna göre; Cennet'in fiyatı birkaç simit parası kadardır...
Eğer zengin olmadan ölürsem birkaç simit parasıyla Cennet'e girebilirim.
Bundan daha kârlı bir yatırım olur mu?
Öğretmen'in, gözleri dolmuştu...Başını "Evet" anlamında sallarken Ali'yi evine yolladı...
Sınıfa dönerken okulun boşaldığını fark etti.
Eşyalarını toplamak için masasına döndüğünde Ali'nin bıraktığı paraların masa üstünde kaldığını fark etti. Sandalyesine gayri ihtiyari oturdu ve paraları eline aldı...
Hiçbir para ona bu kadar kıymetli gelmemişti. Sanki elinde dünyanın en kıymetli incilerini, yakutlarını, elmaslarını tutuyordu. Hatta bu paralar, onlardan bile kıymetliydi.
Öyleydi elbette bu paralar, bu bozuk SİMİT paraları, Cennet'i satın alabilecek paralardı...
Hiç bırakmak istemeyen bir duygu ile sımsıkı kavradı bu bozuk simit paralarını.
Oturduğu yerden, kalkamadı...
Öğretmen, içinin dolduğunu, tarif edilemeyen duygulara boğulduğunu hissetti...
Birden boşalan sağanak yağmurlar gibi ağlamaya başladı... Ağladı... Ağladı...
Kendine geldiğinde, akşam olmuştu.
Yavaş yavaş sınıftan çıkıp okuldan ayrılırken okulun hizmetlisi;
-- "Bozuk Simit paraları ile Cennet'i satın almak. Bozuk Simit paraları ile Cennet'i satın almak!" diye öğretmenin sayıkladığını duydu.
Hizmetlinin hayretler içinde;
--"Ne dediniz hocam?" demesini bile duymayan öğretmen, hizmetlinin şaşkın bakışları altında akşamın alaca karanlığına karıştı, gitti...
Yaşamımız için bir tanıtım ve birde ibret, sürçi lisan ettikse affola. AEO

“Gökten Düşen Ateşin Yarığı”

“Yüzyıllar önce Ağın’ın üstünde sessizce karanlığa bürünen gökyüzü. Kimsenin beklemediği bir anda geldi. Gecenin kalbini yaran bir ışık huzmesi, yıldızlardan kopup gelen bir göktaşı, büyük bir uğultuyla toprağa çarptı.

Yer sarsıldı, dağlar yankılandı, gökteki kuşlar batıya doğru kaçtı. Toprağın kalbine saplanan bu kozmik cisim, ardından dev bir çukur bıraktı: Kup Çukuru.

Taşın düştüğü gece 'Göğün Açıldığı Gece’ olarak hafızalara kazındı. Efsaneye göre bu çukur, yalnızca bir meteor çarpmasının değil, aynı zamanda gökyüzüyle yeryüzünün ilk temas noktasıydı.

Kimi rivayetlerde bu taşın içinde yıldız tozu, kimi söylencelerde ise düşmüş bir melekten kalan izler olduğu anlatılır.

Zamanla doğa bu yaranın etrafını sardı. Badem ağaçları büyüdü, yollar çizildi. Ama Kup Çukuru hep orada kaldı; dünyaya ait olmayan bir sessizlikle, göğe bakmaya devam etti.”

BÜLENT UĞUR

×××

Yukarıda yazılanlar mitolojik bir efsane olarak günümüze kadar gelmiş bir hikaye. Belki de gerçeğin tam kendisi.

Olayın değerlendirmesinden önce, olayın geçtiği yer hakkında kısa bir bilgi vermeliyim.

AĞIN İLÇESİ

Elazığ'ın Ağın ilçesi, "Fırat'ın Saklı Cenneti" olarak bilinen bir bölge. Ağın, gerçekten de ülkemizin cennet köşelerinden birisi. İlçe bir yarımada şeklinde Keban Barajı'na doğru uzanmış. Aslında uzanmış sözü yanlış bir ifade çünkü tersine, baraj Ağın'ın topraklarının büyük bölümünü yutmuş. Keban Barajı ilk hizmete girdiğinde tüm ülkeyi ışıtırken, adeta "Mum dibine ışımaz" atasözünde olduğu gibi Ağın'a olumsuz birçok katkısı olmuş.

Verimli toprakların çoğu suyun altında kalmış. Boşalan köylerin insanlarının büyük bölümü göç etmek zorunda kalmış. Genç nüfus iş imkanı bulabilecekleri yerlere gitmiş. İnsanlar

analarının, babalarının, atalarının, evlatlarının suyun altında kalan mezarlarını hatırladıkça iç geçirip, Fatihalarını gözyaşlarının eşliğinde suya doğru okumuş.

Üretim kültürü negatif yönde etkilenmiş. Suyun altında kalmayan ancak araya baraj suyunun girmesiyle suyun ötesinde kalan bazı köyleri, komşu ilçelere bağlanmış. Bağlı bulunduğu Elazığ iline ulaşım ya Arapgir ilçesinden uzun bir yolla ya da ilk zamanlarda iptidai feribot geçişleriyle sağlanmış. Sonradan Kıbrıs Barış Harekatı'nda kullanılan çıkarma gemilerinden birinin feribot olarak kullanılmasıyla ulaşım daha güvenli olmuş. Nihayetinde bir köprüye sahip olmuş ama bu arada köprünün üzerinden çok sular geçmiş.

Bütün bunlara rağmen çalışkan Ağın halkı, Türkiye'nin en yüksek okuma yazma oranına sahip ilçesi olarak, "Bilgenin harman olduğu yer" unvanı almasını sağlamış ilçelerine.

Bugün üzüm, nar, badem, antepfıstığı, başta olmak üzere gelişen tarımı; tepelere, vadilere dikilen fidanların büyümesiyle ormanlaşması, ülkemizde nadir yapılan kerevit avcılığı başta olmak üzere baraj suyundan yararlanılarak yapılan balıkçılığı ile kendi kendine yetmeye çalışan bir ilçe Ağın.

Bacasız sanayi olarak görülen turizmin de farkına varmış olan Ağın, bünyesinde bulunan tarihi ve doğal güzellikleri tüm ülke insanımızın hizmetine sunmaya hazırlanıyor. Belki ileride yabancılara yönelik turizm de mümkün olacak.

Ağın tarihi sokaklarını, evlerini, kaya mezarlarını, kalesini; asırlık camilerini, çeşmelerini, çınarlarını turizme açarken doğal oluşumlar da bu çerçevede ele alınmaya başlanmış. Bunların başında Kup Meteor Çukuru, Sülük Gölü ve yamaç paraşütü yapılabilen Böğürlü Dağı gelmekte.

KUP ÇUKURU

İlçede ilk zamanlar sadece "Kup Çukuru" olarak bilinen 500 metre çapında 50 metre derinliğindeki çukur, belki de adeta bir "Kupa"ya benzeyen şeklinden dolayı bu isimle anılıyor. Çukurun neden oluştuğu yolunda çeşitli rivayetler var. Bunlar içerisinde en baskın olanları; "meteor" düşmesinden oluştuğu veya "obruk" olduğu iddiaları.

Obruk iddiası pek geçerli olmadı, çünkü arazi yapısı buna uygun değil. Ayrıca obruk olan diğer bölgelerde olduğu gibi yanında benzerleri yok. Bu tek başına bir çukur.

Yüzbinlerce yıl önce bir meteor taşının düşme ihtimali olasılıklar içerisinde en yüksek olanı. Böylesi bir çukurun oluşması için 15-20 metre çapında bir meteor taşı çarpmış olmalı. Yazının başında belirttiğim, ilçede dolaşan efsane de adeta bu tezi doğruluyor.

Kup Çukuru'nda yapılacak bir kazı bunu kesinleştirebilir. Meteor taşlarının ne kadar değerli elementler içerebileceği ve ne kadar önemli bilimsel katkı sağlayacağı bir gerçek.

Kup Çukurunun bir "Meteor Çukuru" olduğunun ispatlanması halinde, dünyada belki de en büyük "Meteor Çukuru" unvanını alacaktır. Bunun bölge ve ülke turizmine katkısı düşünülenin çok üzerinde olacaktır.

Aksi ispatlanana kadar efsaneyi doğru saymamız gerekmekte.

ÇALIŞKAN AĞIN KADINLARI

Bu yazıyı kaleme aldığım sırada çalışkan Ağın kadınlarının kurduğu kooperatifin, üretim yaptığı yerin yandığı ve tüm üretim araçlarının kullanılmaz hale geldiği haberini aldım. Ağın kadınları yıkılmak veya vazgeçmişlik yerine, bilinen bir meselde olduğu gibi, "Çay koy, yeniden başlıyoruz" dediler. Onların bu inançlı ve dik duruşunu alkışlıyoruz. Maddi ve manevi olarak yanlarında ve arkalarında olan herkese buradan selam olsun.

“Çayda Çıra Oyunu: Bir Sema ve Zikirdir!”

ÇAYDAÇIRA/ELAZIĞ

HARPUT-DER Başkanı Kazım Atıcı, Elazığ’ın yöresel oyunu Çayda Çıra oyunu hakkında açıklama yaparak, oyunun aslında bir sema ve zikir olduğuna dikkat çekti.

Oyunun Harput kültürü külliyatının temelini oluşturduğunu belirten Başkan Kazım Atıcı, oyunun çıkışı hakkında bilgiler verdi.

HARPUT-DER Başkanı Kazım Atıcı, yaptığı açıklamada şunları kaydetti:

“Şeyh Evhadüddîn-i Kirmânî’nin sonradan damadı ve halifesi de olan Ahî Evran ile birlikte 1204 yıllarında Anadolu'ya geldiği, bir süre Harput’ta kaldığı ve dervişlerini bu bölgede de ikamet ettirdiği bilinmektedir. 13. Yüzyılda Harput’ta da bulunan Mutasavvıf ve Velî Evhadüddîn-i Kirmânî mürîdleriyle birlikte ellerinde kandil-mum ile semâa durarak zikir ederdi. Evhadüddîn-i Kirmânî’ye ait bu semâ tarzı, oyun olarak bildiğimiz Çayda Çıra’nın çıkış noktasını ve devamını oluşturmaktadır.

Halk oyunlarımızın tacı ve simgesi olan Çayda Çıra oyununun çıkışı hakkında, çok çeşitli efsaneler geliştirilmiştir. Oluşum süreci açısından efsanelerin çok uzun yıllar gerektirmesi daha uzak bir geçmişin ve efsanelerin asıl çıkış noktasının göz ardı edilmesine neden olabilmektedir.

“KİLİSE PAPAZININ KIZI MÜSLÜMAN GENCİN AŞK ÖYKÜSÜ”

Çayda Çıra oyununun kökenine ilişkin farklı izahatlar da bulunulmaktadır. Bilindiği gibi Çayda Çıra oyunu: Buzluk Mağarası’nda kaybolan gelini, Fırat sahilinde arayan kalabalığın uzaktan görünüşüyle; Hazar Gölü’nün ortasında bulunan kilisenin papazının kızı ile Müslüman bir gencin aşk öyküsüyle; Elazığ’daki bir çayın karşı kıyılarına yerleşen aşiretlerden iki gencin aşkı ile; Haringet çayının kıyısında bulunan bir köyde yapılan ve gecede mehtabın olduğu düğün esnasında ay tutulmasının uğursuzluk sayılması ile ya da Harput Kalesinin düşman işgalinden kurtarılması ile açıklanmaktadır. Bu gibi anlatıların izlerine Van yöresine ait Akdamar ya da Yunan mitolojisindeki Hero ile Leandros gibi efsanelerde de rastlanmaktadır. Yine “Çaydaçıra” dansı ile Uygur Türklerindeki halk danslarından olan “Dalda Çıra” dansının benzerliği gibi iddialarda da bulunulmuştur. Öyle ki yakın bir zamanda, dönemin bir bakanı oyunun kaynağının Diyarbakır'da Dicle Nehri'nde karpuzların içerisine konan kandillerin nehre bırakılması suretiyle geceleri bir şenlik yaşanmasına bile bağlamıştır.

Ancak Çayda Çıra oyunu Civanlık teşkilatının da kurucusu olan Evhadüddîn-i Kirmânî’nin Semâ ve Zikir tarzından ortaya çıkmıştır. Evhadi dervişlerinin dolunay zamanı, açık araziye çıkıp ellerinde mumla zikir ettikleri yörenin Harput olduğu ülkemizin önde gelen tasavvuf araştırmacılarından Prof. Dr. Mahmut Erol KILIÇ tarafından da beyan ve tasdik edilmiş; bir arifin bir uygulamasının tarihi süreç içinde folklorik bir hale gelmesi şeklinde açıklanmıştır.

“HUZURU BULMA ARZUSUNU SİMGELER”

Kültürel kimliğimizin derinliklerinde yer alan Çayda Çıra halk oyunumuz, sadece bir geleneksel dans değil, aynı zamanda insan ruhunun karanlıktan ışığa doğru ilerleyişinin sembolüdür. Sema ve Zikir gibi derin manevi ritüellerle olan benzerlikleri, Çayda Çıra'yı, bir halk oyunu olmanın ötesine geçirir; onu bir ruhsal arayışın, bir iç yolculuğun sembolüne dönüştürür. Çayda Çıra da ilahi huzurun bedenle ifade bulmuş hali olan Sema gibi benzer bir içsel yolculuğun, bir ruhsal dönüşümün ifadesidir. Gece karanlığında yanan mumlar, her biri kendi ışığını yayarak yolu aydınlatırken, Çayda Çıra'daki ritmik hareketler de tıpkı bir Sema döngüsüne benzer bir biçimde karanlıkta dönüp durarak aydınlığa doğru yol alır. Her adım, bir çığlık gibi içsel bir boşluğu ve huzuru bulma arzusunu simgeler. Çayda Çıra’da figürlerin hareketleri, tıpkı Sema dansındaki dönmeler gibi, sonsuzluk arayışına dair bir sembolizmi taşır; karanlık bir dünyadan aydınlık bir geleceğe doğru ilerlerken, kişi içsel bir dönüşüm geçirir.

Çayda Çıra'da da ritmik hareketlerin ve mumların yanışındaki düzenli döngüler, bir nevi Zikir’in ritmik tekrarına benzer. Her adımda, her dönüşte, her mumun ışığında, Çayda Çıra bir Zikir gibi, insanın içsel yolculuğunda kendini arayışıdır. Tıpkı bir Zikirde olduğu gibi, ritmik bir tekrar ve içsel bir derinleşme vardır. Her bir hareket, bir tekâmül sürecinin parçasıdır ve tüm bu adımlar bir araya geldiğinde hem bireysel hem de toplumsal bir ruhani yükselişe işaret eder.

“İNSANIN VAROLUŞSAL ARAYIŞININ BİR PARÇASIDIR”

Çayda Çıra, sadece bir halk dansı değil, aynı zamanda manevi bir tecrübeyi ve insan ruhunun arayışını yansıtan bir ritüeldir. Sema ve Zikir ile paylaştığı ortak temalar, onu bir halk oyunundan çok daha fazlası haline getirir. Geceyi yararak ilerleyen ışık huzmeleri, tıpkı Sema’daki dönüşler ve Zikirdeki tekrarlar gibi, insanın karanlığa karşı koyma, içsel aydınlanma ve ilahi huzura ulaşma çabasının sembolüdür. Çayda Çıra’nın sembolizmi, halkın geçmişine duyduğu saygıyı, bugüne dair umudunu ve yarına olan inancını gösterir. Her figür, her adım, her mum ışığı, tıpkı Sema ve Zikirde olduğu gibi, insanın varoluşsal arayışının bir parçasıdır.

“ALLAH’A YAKINLAŞMANIN SEMBOLÜDÜR”

Elazığ’ın kültürel kimliğini simgeleyen Çayda Çıra halk oyunu, sadece bir geleneksel eğlence değil, derin bir manevi anlam ve ritüelin de taşıyıcısıdır. Bu anlam, Çayda Çıra'nın, Zikir ile olan güçlü bağlantılarında belirginleşir. Çayda Çıra, bir halk oyununun ötesine geçerek, bir içsel arayış, bir ruhsal yolculuk ve aydınlanma çabası olarak karşımıza çıkar. Zikirde olduğu gibi, her bir hareket, her bir dönüş, insanın ruhunu derinleştirir ve onu içsel huzura yönlendirir. Çayda Çıra’daki ritmik yapılar, Zikir’in tekrarlarıyla benzer bir anlam taşır; her adım, her ışık huzmesi, bir ruhani yükselişin, Allah’a yakınlaşmanın sembolüdür.

“RUHSAL EVRİMİ SİMGELİYOR”

Çayda Çıra'da, mumların ışığında hareket eden figürler, Zikirdeki derin tekrarlamalar gibi, bir ruhsal evrimi simgeler. Figürlerin ritmik dönüşleri, Zikirdeki dönme hareketleriyle paralellik gösterir. Bu dönüşler, hem bir içsel temizlik hem de ruhun ilahi huzura ulaşma çabasının dışa vurumudur. Ayrıca, Zikir’de Allah’ın isimlerinin tekrarı insanı ruhsal bir dinginliğe taşırken, Çayda Çıra'daki her hareket de izleyiciyi bir huzur ve içsel dinginlik haline davet eder. Oyundaki hareketler, figürlerin ritmik dönüşleri, adeta bir içsel arayışın, bir Devranın ifadesi gibidir. Her dönüş, bir aşamadan diğerine geçişi, ruhsal bir tekâmülü simgeler.

“ÇAYDA ÇIRA HALK OYUNU YENİDEN YORUMLANACAK”

Derin manevi bir anlam taşıyan Çayda Çıra’nın, sadece bir halk oyunu olmadığını ortaya koyabilmek adına Harput-Der olarak Anadolu Kalkınma ve Eğitim Derneği ve Fırat Havzasını Geliştirme Derneği ile birlikte kapsamlı ve çok aşamalı bir proje hazırlığı içerisinde olduğumuzu ve konu hakkında ilgili kurumların ve halkımızın desteğini beklediğimizi ifade etmek isterim. Bu amaçla Eylül-Ekim aylarında ilgili konu alanı uzmanlarını bir araya getirecek ilk çalıştayımızı gerçekleştirmeyi planlıyoruz. Projemiz ile Çayda Çıra halk oyunumuzun derin manevi bağlarını yeniden yorumlamayı hedeflemekteyiz. Bu doğrultuda ana amacımız Çayda Çıra halk oyunumuzun tarihsel kökenlerini, sembolik değerlerini ve tasavvufi anlam katmanlarını araştırmak; bu oyunu halk nezdinde yalnızca bir folklorik unsur olarak değil, aynı zamanda içsel dönüşüm, manevi yükseliş ve toplumsal dayanışmanın simgesi olarak yeniden anlamlandırmak ve bu bilinçle yaşatılmasını sağlamaktır” dedi.

Harput Musikisine Kadın Sesi Değdi

Nağme-i Harput kadın kürsü başı ekibi, her dokunduğu yeri güzelleştiren kadınlarımızın özverili, fedakâr, zarif ruhları musikiyle birleşince güzelleşen Harput musikimizi
Keman: İlayda Kalkan,
Ud: Ayşe Neva Tekavut (Solist)
Ritim: İmgenur Ergür (Solist)
Bağlama: Zeynep Karamazı Demir (Solist)
Kanun: Fatmagül Uçarel,
Gitar: Merve Duman,
Solist: Seda Kalkan icra ediyor.

OYA ORHAN

Yedi güzel kadın Harput musikisine zarif dokunuşlarla Nağme-i Harput topluluğunu kurdular.
"Tozlu raflardaki Harput musikimizi icra edip, kadının elinin değdiği her yerin güzelleşeceğini umut ederek, Kürsübaşını sadece erkek sanatçılarımızdan değil kısacası alışagelmişin dışına çıkarak, kadınlar olarak icra etmenin gururunu yaşıyoruz" diyerek dinamik, enerjisi yüksek bir topluluğun öncüleri oldular. Bu başarı **"Belediye Konservatuvarı Musiki Toplulukları Koro Şefi Tuna Bozkurt'un yardımıyla Seda Kalkan hocamızın da fikriyle bizleri bir araya toplaması bir oluşumdur"** diyen müziğe sevdalı yedi güzel kadının öyküsüdür.
Müziğin ritmi sözle birleşince
"Kar mı yağmış şu Harput'un başına, Hüseynik'ten çıktım Şeher yoluna" derken
"Odasına vardım yatmış uyumuş, kaşları gözleri kendine uymuş" derken de müziğin nağmeleri zamanda yerini almıştı bile... Kendini arayan şehir bu nağmelerle ölümsüzleşecekti. *"Nar tanesiyim anamın babamın bir tanesiyim"* mısralar nağmeye nasıl da uyuyordu. *"Perçemi gül ağacına dolaşan nazlı bacısına"* ne de güzel sesleniyor. Acısına, sevincine ortak olduğumuz türkülerin nağmelerini bir de kadın sesinden dinlediniz mi hiç... Saf, temiz ezgiler, kadın sesiyle birleşince yüreğimizdeki memleket sevdası nasıl da demlenir. Sevdiğine *"Bir şuh i sitemkar"* diye seslenen yar, *"Hüseynik'ten çıktım Şeher yoluna"* diyerek içimize işleyen Harput sevdasını ne de güzel anlatmış. Harput musikisinin ruhunu, inceliklerini yaşatmak için kadınlarımız da artık taşın altına elini, yüreğini ve sesini koydu. *"Bir sazım var iki telden bağlama ben gidersem kömür gözlüm ağlama"* diyen sevdalı nasıl da içten samimi! Nağme ile sözlere can veren zarif sesler, tarihe tanıklık etmiş kadim şehrin ezgileriyle *"bir tel vurdum Musul'da gardaşıma"* diyerek gurbetteki evladına seslenmiş.
Buzluk'tan el ezber, Kayabaşı'ndan maya, kürsübaşında okunan divan, kesik hoyrat, müstezat..
"Ahcigi yolladım urum eline" ne acılar ne sevdalar çekmişti bu topraklar. Aşka dair ne varsa türkülerimizde bu toprakların mayasında yetişmiş yedi zarif bayan sesiyle en zor işi başardılar, yedi güzel kadın müzikle dünyayı ve evreni güzelleştirecekler. Bir sevda türküsünü anlatan Ahcik'i ne de içli içli söylüyor. Sevdalı sözle müzik ne de yakışmıştı nağmelere. *"Gönlümü bağladım sırma saçına"* tüm sevdaya dahil ne varsa türkülerdeydi. *"Dağlar dağımdır benim gam ortağımdır benim"* kederini dağlara anlatan *"Al almayı daldan al, daldan alma benden al"* derken kınalı parmaklar bağlamanın tellerine değerken sevdasını yanık bir ezgiye dökmüştür. Sevdiğine *"kara erik çağala ye ki yaran sağala", "hangi kitapta yazi ben sevem eller ala..."* deyip sitem ederken, *"İki gönül bir olsa üç aylık yolda ne var"* ile umudunu dile getirmiştir. Ah türkülerimiz ana sütü gibi temiz. Kemanın arşesinden çıkan ses yârin kolunda şeveye dönüşür, sevdasını, gül dalına bağlanmış perçeme benzeten yar ne de

güzel betimliyor aşkı. Güzel sesleriyle ve enstrüman ile Buzluğa, Karataş, Göllübağ'a Harput'a nasıl da güzel sesleniyorlar. *"Mendili işle yolla içine gümüşle yolla içine çüt elma koy birini dişle yolla."*

Sevda türkülerini bir de kadın kürsü başı topluluğundan dinleyelim mi ne dersiniz? Yaralara melhem olan türkülerimiz. *"Uy uy demeye geldik yarı görmeye geldik yavrum yaren nerende melhem olmaya geldik"* saf temiz zihnimizi yormayan türkülerimiz. *"Bülbülüm bağ gezerim... Yüz yerde yüz yarem var, el sanır sağ gezerim"* memleketin bağrından kopan, yaralarımıza merhem olan türkülerimiz. Bizden sonra atadan kalma nağmeler nasıl hayat bulacaktı? *"Sinemde tutuşmuş yanmış ocağ olaydı"* Harput'un kayıp ezgileri Kadın seslerinin nağmeleriyle kendini bulacaktı. Elleri kınalı kadınlarımız.

"Çayda çıra yanıyor" derken bir kesik hoyrat okunur **'Hafonun evi'**nden, mısralardan nağmeye geçiş nasıl da uyumlu bu ezgiler. Bir de kadın sesiyle birleşince bülbül güle, gül bülbüle sevdalanır. *"Sevdiğine bir sazım var iki telden bağlama... Ben gidersem kömür gözlüm ağlama."* diyen sevdalı *"Konma bülbül konma mezar taşıma..."* derken nasıl da hüzünlü yokuş başında, kulağınıza hoş bir sevda türküsü kürsü başından gelir. Yedi güzel kadın müzikle dünyayı, evreni güzelleştiriyor.

Harput'umuzun unutulmuş türküleri kadın sesleriyle birleşince yaralarımıza merhem olmuyor mu ah türkülerimiz.

"Elaziz uzun çarşı dükkanlar karşı karşı... Sevmişim alacağım dosta düşmana karşı".

"Sinemde bir tutuşmuş yanmış ocağ olaydı." Hiç sönmeyen kültür ateşi çayda çıranın büyüsüyle anlam bulacak ve küllerinden yeniden doğacaktı. Harput musikisi kadın sesiyle bir kez daha hayat bulacak. Evrensel bir form içinde dünyaya yayılacak. Yeni türküler bestelenecek yeni nağmeler söylenecek

"Hüseynik'den çıktım şeher yoluna", "Kar mı yağmış şu Harput'un başına" ezgileri dolaşırken yokuş başında, kulağınıza hoş bir sevda türküsü Yedi güzel kadın müzikle dünyayı, evreni güzelleştiriyorlar.

Klarnetten çıkan nağme Yemen'e ağıt oluyordu. Sevdasını iyiliğini üzüntüsünü ne de güzel anlatıyordu güzel sesleriyle...

İçimizdeki müzik ve ritim sevdası hiç bitmemesi ümidiyle...

Salkaya'da Roma Hamamı...

Salkaya Köyü'nde bulunan Roma dönemine ait renkli mozaikten sonra yine aynı bölgede Roma Hamamının kalıntıları bulundu.

ÇAYDAÇIRA/ELAZIĞ

Elazığ merkeze bağlı Salkaya Köyü'nde, 2023 yılında bir arazi sahibinin yaptığı ağaçlandırma çalışmaları sırasında keşfedilen 84 metrekarelik taban mozaiği, bölgenin tarihini yeniden yazdıracak nitelikte. Elazığ Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü'ne yapılan bildirimin ardından Elazığ Arkeoloji ve Etnografya Müzesi uzmanlarınca başlatılan incelemeler, Kültür ve Turizm Bakanlığı'ndan alınan izinle arkeolojik kazılara dönüştü. Kazılar sonucunda ortaya çıkarılan mozaik, üzerindeki aslan, dağ keçisi, ördek, tazı, geyik, sülün, domuz, ayı, kaz, Anadolu leoparı ve kuş gibi hayvan figürleri ile ağaç ve bitki tasvirleriyle Türkiye'nin en büyük ve en etkileyici mozaiklerinden birisi olarak kayıtlara geçmişti.

Kazı alanı çevresinde yapılan kazı ve sondaj çalışmalarında, mozaiğin yanı sıra bölgede bir kilise ve şarap üretim kuyusu da gün yüzüne çıkarılmıştı. Bu keşifler, bölgenin Geç Roma döneminde önemli bir yerleşim ve üretim merkezi olduğunu gösteriyor. Uzmanlar, mozaiğin Geç Roma dönemine ait olabileceğini belirtirken, kilise ve şarap kuyusunun da yakın döneme tarihlendiğini ifade ediyor.

Bölgede daha fazla tarihi buluntu olabileceği düşüncesiyle kazıların genişletilmesine karar verildi. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, alanın çevresini arkeolojik sit alanı ilan ederek koruma altına aldı.

Roma Hamamı kalıntıları

Bölgede, başka tarihi yapıların olabileceği değerlendirilerek yer altı görüntüleme radarı (jeoradar) ile çalışma yapıldı.

Bu kapsamda, daha önce bulunan, renkli ve desenli yapıda hayvan figürlerinin resmedildiği tarihi mozaiğin 70 metre güneyindeki bir başka tarlada yeni bir yapı olduğu tespit edildi.

Bu alanda yürütülen arkeolojik kazıda 75 metrekare büyüklüğünde, alttan ısıtmalı, soğuk, ılık, sıcak bölümleri, terleme odaları, havuzlar, temiz ve atık su kanallarının bulunduğu Geç Roma Dönemine ait hamam gün yüzüne çıkarıldı.

Yapısı itibarıyla o dönemin üst düzey yönetici sınıfına ait olduğu değerlendirilen Roma hamamı, tarihi taban mozaiği ile birlikte turizme kazandırılacak.

Yaklaşık 1700 yıllık tarihe ve kültüre ışık tutan Roma hamamı komplike yapısıyla dikkati çekiyor.

“Bölgenin şehir yerleşim alanı olduğunu tahmin ediyoruz”

İl Kültür ve Turizm Müdürü Ahmet Demirdağ, AA muhabirine, 2023 yılında tesadüfen bulunan Roma dönemi taban mozaiğinin sanatsal yapısı, motifleri ve bozulmamış haliyle önemli bir tarihi değer olduğunu söyledi.

Taban mozaiğinin bulunmasının ardından tarla ve bahçelik alanlardan oluşan bölgede farklı yapıların da olabileceği düşüncesiyle jeoradar çalışması yapıldığını ve 30 dönümlük alanın tescillendiğini ifade eden Demirdağ, şunları söyledi:

"Bölgede önemli buluntulara rastladık. Bu buluntular ve izler çerçevesinde arkadaşlarımız bu yıl kazılara devam ettiler. Taban mozaiğinin 70 metre güney kısmında çok önemli bir yapıya rastladık. Bu bölgede bir ilk diyebileceğimiz Roma hamamına denk geldik. Özellikleri bakımından o dönemin üst düzey yönetici sınıfına ait olan, klasik bizim hamam kültürümüze benzer ılık, soğuk ve sıcak bölümlerden oluşan, alttan ısıtmalı, o dönemin tekniği açısından üst düzey bir yapısı olan Roma hamamını keşfettik. Baktığımızda genel olarak bölgenin bir şehir yerleşim alanı olduğunu tahmin ediyoruz. Bölgede kazı çalışmalarımıza devam edeceğiz."

Demirdağ, bu tarihi değerlerin bölgenin turizme kazandırılması açısından önemli olduğunu vurguladı.

“Hamamın özellikli ve önemli bir yapı olduğunu söyleyebiliriz”

Kazı alanı sorumlusu arkeolog Emre Çayır ise Geç Roma Dönemi'ne tarihlenen hamam ile taban mozaiğinin bulunduğu alanın daha çok arpa ve buğday ekimi yapılan düz arazilerden oluştuğunu, dışarıdan bakıldığında burada bu denli güzel mimari eserlere ulaşmanın mümkün olmadığının düşünüldüğünü kaydetti.

Vişne fidanı dikimi için çukur kazılması esnasında taban mozaiğinin tesadüfen bulunmasıyla bölgede genişletilen çalışmalarda tarlalardan adeta tarih fışkırdığını anlatan Çayır, "Bulunan hamam yapısı teknik özelliklerine baktığımızda Elazığ hudutları içerisinde bir ilk olma özelliğini de taşıyor. Bu mimari yapı planlamasının günümüze kadar korunarak ulaşması da önemli." dedi.

Çayır, burada kullanılan sistemin Romalıların kurduğu bir ısıtma sistemi olan Hipokaust (hypocaustum) olduğunu belirtti.

"Soğukluk, ılıklık ve sıcaklık bölümleri dediğimiz kısımlar günümüze kadar tam sistemli ve planlı mühendislikle ulaşmış. Bu yönüyle hamamın gerçekten özellikli ve önemli bir yapı olduğunu söyleyebiliriz." diyen Çayır, hamamın doğu-batı doğrultusunda uzanan kesme taş örgülü duvarlarının, kireçtaşı ve bazalt bloklardan inşa edildiğini anlattı.

Çayır, hamamın bu mimari ile dönemin inşaat tekniklerine dair somut ipucu sunmasının yanı sıra bölgedeki sosyal yaşamın, su kültürünün ve halk sağlığına verilen önemin anlaşılması açısından da kıymetli bir örnek olduğunu sözlerine ekledi.

Elazığ Salkaya Roma Mozaiği ve Roma Hamamı Arkeolojik Kazıları Türkiye'nin Yeni Ören Yeri Olma Yolunda...

2023 Yılında önemli bir arkeolojik keşif ile dikkatleri üzerine çeken ve halen kazıları büyük bir hızla devam eden Salkaya kazıları yeni buluşlara ve heyecanlara gebe. Geçenlerde memleketime yaptığım seyahatte özellikle Salkaya Mozaiğini görmeyi ve kazı başkanıyla konuşmayı arzu etmiştim. Sağ olsun Elazığ İl kültür ve Turizm Müdürümüz kıymetli hemşerim Ahmet Demirdağ bu incelemelerime ve fotoğraf çekimlerime memnuniyetle izin vereceğini söyleyip desteklerini verdiler. Ertesi sabah kazı alanına gidip kazı sorumlusu değerli kardeşim Arkeolog Emre Çayır ile görüştüm ve heyecan verici bilgiler aldım. Bölgenin arkeolojik açıdan kıymetli ve yeni keşiflere ve buluntulara açık olduğunu öğrendim. Yani kazdıkça tarih fışkıran bir alan Salkaya Köyü. Geç Roma dönemi mozaiği Kazı başkanımızın değerlendirmesine göre bir soylu, komutan yahut bir valinin ana kabul salonu olarak değerlendirdiklerini söyledi. Mozaikte yer alan hayvan figürleri arasında aslan, Anadolu Leoparı, ayı, geyik, keklik, kaz, domuz ve deve kuşu gibi canlılar var. Kazıdan sorumlu Emre Çayır Bey değerlendirmelerine şöyle devam ediyor: "Bu figürler dönemin zengin biyolojik çeşitliliğini ve avcılığın sosyal statü göstergesi olarak yansıtılmaktadır. Ayrıca Mozaik üzerindeki bitkisel motifler, nar ve elma ağaçlarının yanı sıra gül çiçekleriyle doğanın sürekliliğini sembolize etmektedir.

İZLENİM VE FOTOĞRAFLAR
HAMİT YALÇIN

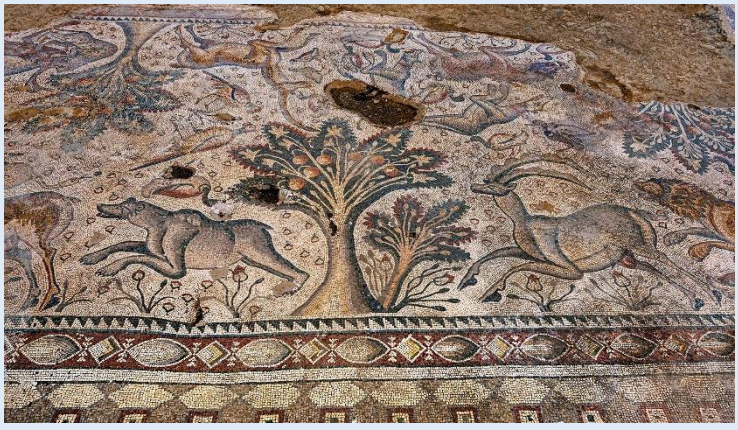

2025 yılı kazı çalışmaları kapsamında, geç Roma Dönemi'ne tarihlenen ve mozaik alanının hemen güneyinde yer alan bir hamam yapısı ortaya çıkarılmıştır. Roma varlığına ışık tutan yeni mimari veriler barındıran hamam iyi korunmuş plan özellikleriyle dikkat çekiyor ve Elazığ ilinde bu türden tespit edilen ilk örnek olması bakımından da bilimsel açıdan büyük önem taşıyor.
Kazı çalışmalarının ilerleyen aşamalarında, hamam yapısının işlevsel kısımlarına ait diğer mekanların ortaya çıkarılması ve yapının konservasyon ile ziyarete açılabilir hale getirilmesi hedeflenmekte böylelikle hem bilimsel literatüre katkı sunulması hem de Elazığ'ın kültürel miras envanterinin zenginleştirilmesi amaçlanmakta...
Kazı sorumlusu Emre Çayır büyük bir heyecan ve özveriyle ve ekibiyle gece gündüz çalışıyor ve gelecek nesillere aktarılacak önemli arkeolojik değerleri Türk milletine ve Elazığ'a armağan etmeye kendilerini adamış görüyorlar sağ olsunlar.
Kısaca kahverengi tabelayla yönümüzü heyecanlı bir değere çevireceğimiz yepyeni bir ören yeri Türkiye'ye kazandırılacak inşallah.
Çalışmalara büyük destek veren Kültür ve Turizm Bakanlığı, Elazığ Valiliği, Elazığ İl Kültür Müdürlüğü nezdinde Kazı sorumlusu Arkeolog Emre Çayır'a ve kazı ekibine sonsuz başarılar diliyorum. Yeni buluşlarınız, keşiflerinizi büyük bir heyecanla bekliyoruz. Emeklerinize sağlık olsun...

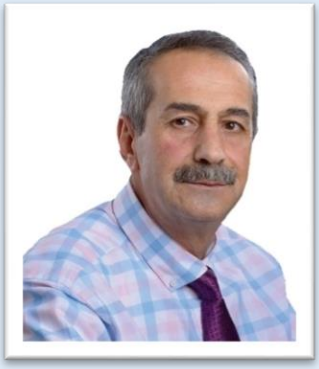
MUSA KAZIM EFENDİ

"Haşa etmez Allah kuluna eza, Kulun çektiği Nefsin cezasıdır.!"
Musa Kazım Ağel

Bu ay size Kazım Efendi Sokağında doğan bir alimin hayatını anlatmak istiyorum. Şayet bir ders almak isterseniz mutlaka okuyun. "Günahın sevgiliden uzaklaştırdığını bilmeyen; tövbenin ruhu olan nedâmete yaklaşmaz, Allah'tan uzak olduğuna dair nefsinde bir acı hissetmez. Gönlünde bu ıstırabı duymayan Allâh'a rücû edemez, dönemez. İşte bu dönmenin mânâsı, o günahı terk ve bir daha yapmamaya niyet ve azmetmektir." diyerek, mahbûba vâsıl olabilmek için ilim, pişmanlık ve azmi birleştirerek hareket etmek lâzım geldiğini söyleyen bir «Gönül Sultanı»ndan söz etmeye, Harputlu Şeyh Musa Kâzım Efendi Hazretleri'ni tanıtmaya çalışacağım.

FRANSIZ KOLEJİNDE OKUDU

BİLAL CİVELEK

1896'da Harput'ta dünyaya gelen Musa Kâzım Efendi, ailenin tek çocuğuydu. Babası, şehirde yemenicilikle uğraşan Hüseyin Efendi; annesi, sâlihât-ı nisvandan Nasibe Hanım'dı. Soyunun Mevlânâ Hâlid-i Bağdâdî Hazretleri'ne dayandığı söyleniyordu. Küçük yaşta Hacı Tevfik Rıfkı Efendi'den Kur'ân-ı Kerim öğrenen ve Arapça dersleri alan Musa Kâzım Efendi; Harput'ta idâdiye muâdili Fransız Four (Fur) Kolejini bitirmiş, Arapça ve Fransızcanın dışında, Farsça, Kürtçe, Zazaca ve Ermenice de öğrenmişti. Tasavvufa olan merakı ilk gençlik yıllarında başlamış, hocası Tevfik Rıfkı Efendi tarafından Miyadinli Şeyh Mehmed Efendi ile tanıştırılmıştı. Fakat o; Nakşibendî'nin Hâlidî kolu şeyhi Mustafa Naci Efendi'ye intisâb etmiş, sonradan onun halîfesi olmuş, kendisinden «Musa» lâkabını almıştı. Harput'un tanınmış sîmâlarından Hacı Hurşit Efendi'nin kızı Hatice Hanım'la hayatını birleştiren Musa Kâzım Efendi; bir süre Harput Nümûne Mektebinde Fransızca hocalığı yapmış, 1920'de (24) tayini Bitlis Sultanîsine çıkmış, fakat bu tayin babası tarafından durdurulunca görevine Harput merkezinde devam etmişti.

Musa Kâzım Efendi, 1929'da şeyhinin vefatı üzerine onun yerine postnişîn olmuştu. Temizliğe olağanüstü özen gösterir, yalan söze tahammül etmezdi. Müridlerine; "Ne yaparsanız yapın, ama yalandan sakının!" tavsiyesinde bulunurdu. Geceleri az uyur, ibâdet eder, müridlerini de az uyumaları için sürekli ikaz eder, yatarken ayaklarını uzatmazdı. İleri yıllarında ticarete atılmış, bir süre hazır elbisecilik yapmıştı. Mütevâzı bir hayatı vardı; dünyada, oturduğu evi ile birkaç küçük tarlası dışında hiç mala sahip olamamıştı. Kerâmetlerinden birkaçını şöyle sıralayalım. İlk başımdan geçeni anlatayım...

Küçüktüm. Tahminen beş yaşındayken damın üstünden saman dökülen yerden aşağı düştüm. Saman dolu samanlıkta tam son nefesimde iken beni çıkardılar. Korkudan dolayı bir hastalığa yakalandım. Akşam karanlık basınca bütün vücudumu hamam böcekleri sarardı. Yani ben öyle görüyordum. Çığlık atmaya başlardım. Beni elimden kolumda tutarlardı. Çırpınmaktan yorulunca uykuya dalardım. Bu her akşam devam ederdi. Bu nedenle akşam olmasını hiç istemezdim. Babam beni aldı Kazım Efendi hazretlerine götürdü. Kazım Efendi Sokakta bulunan ve hala duran cumbalı evin kapısını çaldı. Ben babamın kucağındaydım. Kapıyı

bizzat kendisi açtı. Babam durumu anlattı ben ellerinden bir kez öptüm. Babam üç defa öpmemi söyledi. Kazım Efendi tebessümle önemli olmadığını belirtti ve elini başımın üzerinde gezdirdi. Yetim okşar gibi kafamı okşadı ve eve gittik. Akşam olmak üzereydi. Beni yine bir korku saldı. Şimdi karanlık çökecekti ve yine hamam böcekleri her tarafımı saracaktı. Karanlık oldu ve ben diğer insanlar gibi hiçbir şey görmedim. Damın üzerine çıkıp avazım çıktığı kadar bağırdım. "BEN ARTIK BÖCEK GÖRMUYORUUUUM." diye tekrar tekrar bağırdım ve çok şükür sağlığıma kavuştum. Aynı zamanda kirvem olan Efendi hazretleri beni böyle hayata bağladı.

GERÇEKTEN DÖVECEKTİM!

Aylardan Ramazan'dı; iftar saati yaklaşmış, ezana birkaç dakika kalmıştı… Tam o sırada Musa Kâzım Efendi'nin Kale ilçesinde oturan (Malatya'ya bağlı) müridlerinden Hacı Kaya'nın (eski milletvekili) kapısı çalınmış, adam kapıyı açtığında bir dilenci ile yüz yüze gelmişti. Dilenci boynunu bükerek;

"Hacı Efendi, iftarlık yemeğinizi bana verir misiniz?" diye seslenmişti. Hacı Kaya; kendisi için hazırladığı nefis iftar yemeğini dilenciye ikram ederek, onun bu talebini hemen yerine getirmişti. Fakat ertesi akşam aynı saatte kapısı yeniden çalınmış, dünkü dilenci yine kapıda görünmüştü. Önceki cümleyi tekrarlayarak;

"Hacı Efendi, iftarlık yemeğinizi bana verir misiniz?" demişti. Hacı Kaya, hiç tereddüt göstermeden iftar yemeğini bu defa da dilenciye uzatmıştı. Üçüncü akşam kapı aynı saatte yeniden çalınınca, Hacı Kaya bu defa sinirlenmiş, sert adımlarla kapıya yönelmiş;

"Bu adamın yaptığı yetti artık!.. İki gündür tam iftar vakti gelip, yemeğimi alıp gidiyor, bugün üçüncü gün, kötü alıştı!" diye söylenmeye başlamıştı. Fakat kapıyı açınca bir sürprizle karşılaştı. Bu defa gelen dilenci değil, şeyhi Musa Kâzım Efendi idi. Hacı Kaya şaşırmış, ama şeyhini görünce sevinmişti. Efendi Hazretleri gülümseyerek;

"–Hacı Kaya; biz her gün fakir sûretinde gelmeyiz, gördüğün gibi bugün de kendi sûretimizde geldik! Ne o, yoksa beni dövecek miydin?" dedi. Hacı Kaya mahcup cevapladı:

"–Doğru buyurdunuz efendim; eğer kapıyı açar açmaz, karşımda sizi değil de yine o dilenciyi görseydim, gerçekten dövecektim!"

FAZLASI İNSAN İŞİ DEĞİL!

Şehirde Otelci Celâl diye bilinen Celâl Efendi; Musa Kâzım Efendi ile yeni tanışmış, kısa süre sonra da ondan ders almaya başlamıştı. Öğütlerini titizlikle yerine getiriyor; fakat uykuya olan zaafının önüne geçemiyor, çok uyuyordu. Bir gece tesbihâtını yerine getirmiş, ancak iki saat kadar uyumuştu. O gün şeyhinin sohbetinde bir ara Musa Kâzım Efendi ile göz göze gelmiş, gönlünden şöyle geçirmişti:

"–Efendi Hazretleri! Bu uyku bana az geliyor, bütün dengem bozuluyor!"

Şeyh Efendi ânîden sohbetini kesti ve bakışlarını kendisine çevirerek;

"–Tasavvuf yolunda yürüyene iki saat uyku yetmez mi Celâl Efendi?" diye sordu.

Otelci Celâl, olayın gerisini şöyle anlatıyor:

"–Bir an için düşüncelerimi nasıl okuduğuna şaşırmıştım… Ama insan iki saat uyku ile günlük hayatını nasıl sürdürebilir?" diye içimden kendisini eleştirmeye başlamıştım. Yeniden bana dönerek;

«–Peki Celâl Efendi, haydi dört saat olsun!» dedi. Neler olduğunu anlayamıyordum, aklımdan geçenleri nasıl okuyabiliyordu? Ben yine de sağlıklı bir hayat sürebilmek için sekiz saat uyumak gerektiğini düşünüyordum. Gözlerimin içine bakarak;

«–Tamam Celâl Efendi, haydi altı saat olsun!» dedi.
İçimdeki şeytan ikna olmuyordu; «Şeyhim altı saat de az…» diye gönlümden geçirdim.
Birden ellerini havaya kaldırarak;
«–Bak Celâl, uykunun altı saatten fazlası insan işi değil!» deyiverdi…
O gün böyle bir kerâmetine şahit oldum. Tavsiyesine uydum, uyku saatlerimi ayarladım, problemim sona erdi…"

HESAP SORANLAR ÇIKAR!

Musa Kâzım Efendi; Demokrat Parti'nin 1950 yılında iktidara gelmesinden sonra, Başbakan Adnan MENDERES'e mektup yazarak, tek parti zamanında millete çektirdiği sıkıntı ve eziyetler sebebiyle İsmet Paşa'dan hesap sormasını istemişti. Daha sonra dönemin Elazığ milletvekillerinden Rasim KÜÇÜKEL; kendisini Menderes'le tanıştırmış, Ankara'da bir araya gelmelerini sağlamıştı. Şeyh Efendi, bu görüşmede de başbakandan millete yapılanların hesabının sorulması lâzım geldiğini söylemişti. Rahmetli Menderes'in cevabı ise şöyle olmuştu:
"–Devr-i sâbık yaratmayacağız!"
Bunun üzerine Efendi Hazretleri:
"–Sayın başbakanım! Siz kimseden hesap sormak istemiyorsunuz, ama yarın sizden hesap soranlar çıkabilir. Bu sözümü sakın unutmayın!"
27 Mayıs 1960 darbesi sonrası, bu zarif insandan maalesef idamıyla neticelenen acı bir hesap sorulmuştu.

TOPUN İÇİNDE NE VAR?

Musa Kâzım Efendi'nin 12-13 yaşlarındaki torunu Hüseyin, mahalle çocuklarıyla birlikte top oynuyordu. Bir müddet sonra şeyhin hizmetinde bulunan Bekir Ağa yanlarına gelerek;
"Hüseyin, deden seni çağırıyor!" diye seslendi. Hüseyin, dedesine olan sevgi ve saygısı sebebiyle oyunu bırakıp, hemen eve koştu. İçeri girdiğinde kendisini karşılayan Musa Kâzım Efendi;
"–Evlâdım bunca zamandır ne yapıyordun, neden yemeğe geciktin?" diye sordu.
"–Arkadaşlarımla top oynuyordum!"
"–Topun içinde ne var?"
"–Hava var dedeciğim!"
"–Bak kendin de itiraf ettin, oynadığınız hava imiş. Haydi, elini yüzünü yıka da yemeğe hazırlan bakalım!"

HAPİSHANE GÜNLERİ

Kazım Efendi Hazretleri dört dil bilirdi: Fransızca, Kürtçe, Farsça, Arapça ve anadili olan Türkçe... Kazım Efendi Hazretleri aynı zamanda iyi bir Hattattı. Hat sanatıyla uğraşırdı. Kırklı yıllarda İnönü zamanında birileri şikâyet etmiş. Kazım Efendi evinde Kuran okunuyor, kuran öğretiliyor denmiş. Kazım efendi evinden alınarak götürülmüş ve hapse atılmış. Elazığ hapishanesinde bir süre yattıktan sonra serbest kalmış. Çıkarken yattığı ranzanın üstüne güzel bir hat yazısıyla şöyle yazmış; "HAŞA ETMEZ ALLAH KULUNA EZA, KULUN ÇEKTİĞİ NEFSİN CEZASIDIR.!"
***
25 Mart 1967'de 71 yaşında iken vefat eden Musa Kâzım Efendi; Harput'taki Meteris Mezarlığı'na defnedilmiş, daha sonra üzerine beş sütunlu, kubbeli, demir şebekeli bir türbe inşa edilmişti. Şeyh Efendi'nin, vefatından bir süre önce yaptığı vasiyetindeki şu cümle ne kadar dikkat çekicidir:
"Aklınıza, ilminize, inancınıza göre yorum yapmayın; bizlerden önce yaşamış İslâm âlimlerinin yorumlarına müracaat edin!"
Yaşadığı sokak eskisi gibi olmasa da ev hiç bozulmadan hala duruyor. Bugün içinde Torunu Hüseyin Selçuk kalıyor.

Süryanilerden ‘Üzüm Bayramı’ ayini...

ÇAYDAÇIRA/ELAZIĞ

Her yıl olduğu gibi bu yılda 15 Ağustos'ta kutlanan bayram nedeniyle, Elazığ'da ve çevre illerden gelen Süryaniler, Meryem Ana Kilisesi'nde düzenlenen ayine katıldı.

Elazığ’ın tarihi Harput Mahallesi’nde bulunan Meryem Ana Süryani Kadim Kilisesi, he yıl 15 Ağustos'ta düzenlenen Meryem Ana Yortusu Ayini ve Üzüm Bayramı etkinliğiyle bu yılda binlerce yıllık geleneğe ev sahipliği yaptı. Süryani cemaatinin yoğun katılım gösterdiği bu özel günde, dualar eşliğinde bereket dilekleri edildi, üzüm hasadı için kutsama ayini yapıldı.

Her yıl 15 Ağustos’ta kutlanan Meryem Ana Yortusu, Meryem Ana’nın bedeniyle birlikte göğe yükseldiği gün olarak kabul ediliyor. Bu özel gün, aynı zamanda tarımsal anlamda da büyük bir öneme sahip. Süryani kültüründe "Üzüm Bayramı" olarak da adlandırılan bugünde, yılın ilk üzüm mahsulleri kutsanıyor ve bolluk, bereket için dualar ediliyor.

Bu yıl da Elazığ’da bulunan ve tarihi dokusuyla dikkat çeken Meryem Ana Kilisesi, bu önemli dini ve kültürel etkinliğe sahne oldu. Sabah saatlerinde başlayan ayinde, cemaate üzüm ikram edildi, dilek mumları yakıldı ve dualar eşliğinde yılın bereketli geçmesi temenni edildi.

ŞEHRİ ELAZİZ

Vakti zamanım doldu sana döndüm evvel ahir
Benim ben o harında yaktığın çocuk ruhlu şair
Bakıyorum hala bitmemiş davamız inançlara dair
Açlıktan yokluk sefalete konuşacak şeyler vesair
Alıp veremediğin benle nedir ey şehri El-Aziz?

İRFAN KARABULUT

Baş edemedim senle bir zamanlar küçücük yumruklarla
Şimdi yüreğim kocaman olsa da dönüyorum y/aralarla
Yollarına seriliyken bedenim peltek paytak ilk adımlarla
Köşe bucak saklıydı sevdalarım kurduğun tuzaklarla
Her kır yağdığında baş tacı etmedim mi seni?

Şüşnaz yokuşu Hıntolar, kayabaşında ser verdim daha gün erken
Tüyü Bitmeyen yetim gibi sinekler bende pineklerken
Köşk sokağı renk sinemasına gençliğin ilk filmiyle kol kola giderken
Sayende yeni cami önünde yuvasız kuşları oynadım dolmuş beklerken
Yoğurt satarak kış günü talebe harçlığımı seninle kazanmadım mı?

Hani istasyon caddesinde ellerimde ağır Ağa tespihi zula da sustalı kabaca
Zengin züppelere kitapsız cümlelerle vurdum da sen gülmüştün hoyratça
Hangi bir yaptıklarını isteksizce anlatayım ki kibarca
Kardeşim Burhan'la okul çıkışı zemheride dost ararken umutsuzca
Sen biz evsizleri yürekli dostlarla tanıştırmadın mı?

Buzul yüreğimi tarhanaya sattım sitemle köşe başı çorbacıda
Taş plak sevdalısıyım harçlığım tükendi elliler çarşısında
Volta'ya müsait Gazi caddesiyle övünürsün işgal altında
Mektep çıkışı beş parasız kar diz boyu şubat karanlığında
Ay rehberim ışıldar Harput'un yokuşuna y/ayan vurmadım mı?
Şimdi söyle bana ey evliyalar diyarı şehri El-Aziz
Simidi yirmi beş kuruşluk, çayı bulaşık olana
s/atılır mı insan?

Yaz geldiğinde insanlar tadarken dondurmayı limonlu,
vişneli
Karsambaçla serinletirim kör buzluğunda yüreğimi pekmezli
Babamın ya Sümer bank ayakkabısına razı olurdum kırk ikili
Ya da meşhur naylon sandaletlerini giyerdim şartsız
An/kara lastikli
Bir kez bile ayağıma uygun potin giyemediğimi bilir misin?

Sevabına doyurduğunda evliyalar dem vurdun kibir-i gururdan
Seni geçmişi kirli şehir müsveddesi seni hadi oradan
Söylesene İstanbul kadar büyük müsün bana kol kanat açan?
Zalimliğin bile aynı onunla bire bir taklit ediyorsun utanmadan
Kır yağdığında saçlarıma kalemim seni hep yazmadı mı?

Hiç olmazsa ekmek karşılığı emek satın alıyor şehri sultan
Kartaldan ötede selviler altında yerim sessiz güz/el bir mekân
Yine de ne vakit sana dair serzenişte olursa ufaktan çalım atan
Donar kanım titrer bedenim siperinim garbı afaktan
Oysa her pusular kurduğunda asılmaya gelmedim mi sende?

Dar kapım açık senli zamanların yolculuğuna
Ve ansızın kara sevdan düştükçe od gibi aklıma
Yokluğun hasret olmuş asılır suskun çığlığıma
Verdiğin kara erik çağalayı kokusuyla sardım bağrıma
Ki sanma habersiz çekip gidişin gitmedi ağırıma?

Şimdi söyle bana ey evliyalar diyarı şehri El-Aziz
Simidi yirmi beş kuruşluk, çayı bulaşık olana s/atılır mı insan?

Esmeray, Uyuşturucuya savaş açtı

ÇAYDAÇIRA/ANTALYA

Antalya'da yaşayan Elazığlı Esat Esmeray, Elazığ'ın gönüllü kültür elçiliğini yapıyor.

Kültür Memur-Sen Antalya İl Başkanlığı da yapan Esat Esmeray, Antalya'da çocuklara ve gençlere yönelik yapmış olduğu sosyal çalışmalarla hem gençlerimizi uyuşturucudan uzak tutmayı başarırken Elazığlıların gurur kaynağı oldu.

Antalya'da çocukları ve gençleri uyuşturucudan uzak tutmak için yapılan futbol müsabakaları hakkında açıklamalarda bulunan Esat Esmeray, "Gençlere ve çocuklara sahip olalım! Herkesi semtine, okuluna, mahallesine sahip olmaya davet ediyorum. En İyi Polis Annelerdir. Kötü alışkanlıklar gençlerimizi mutlu etmez. Bundan dolayı gençlerimizi futbola teşvik etmek için çalışmalar yapıyoruz. Zaten bundan sonraki çalışmalarımızda da yine gençlerimize ve çocuklarımıza destek vermeye devam edeceğiz. Ne olursa olsun uyuşturucuyla mücadeleyi sürdüreceğiz" ifadelerinde bulundu.

Kültür Memur-Sen Antalya İl Temsilcisi Esat Esmeray, uyuşturucu ile yapmış olduğu mücadele nedeniyle 2015 yılında Bağımlı Yaşamevleri Gönüllüleri Derneği tarafından ödüle layık bulunmuştu.

Esmeray, uyuşturucu ve madde bağımlılığına karşı mücadelelerinin artarak süreceğinin altını çizerek herkesi uyuşturucu ile mücadele etmeye çağırdı.

MADDEYE BAĞIMLI İNSAN ÖZGÜR OLAMAZ

Esmeray, "Madde kullanımının sağlık, suç, yargı, sosyal refah, eğitim, güvenlik, ulaşım, ülke içinde ve ülkeler arası ticaret için bir dizi doğurguları vardır. Bu tür maddelerin kullanımı sadece gençlerin bireysel yaşamını olumsuz etkilemekle kalmaz, toplumu da etkiler. İnsan var oluşundan itibaren hep özgürlüğünü kazanma uğruna mücadeleler vermiştir, hala da vermektedir. Özgürlük, herhangi bir kısıtlamaya, zorlamaya bağlı olmaksızın düşünme veya davranma, herhangi bir şarta bağlı olmama durumudur. Dolayısıyla, herhangi bir maddeye bağımlı olan insan özgür olamaz" ifadelerini kullandı.

Dik Halay mı, Harput Halayı mı?

ÇAYDAÇIRA/İSTANBUL

Klarnette Merhum Mehmet Şerif Çaça ve Davulda Arif Sağ'ın yer aldığı görüntülerde "Elazığ Dik Halayı"nı dinlemişsinizdir. Veya 8 köşe kasketleriyle şalvarlarıyla "Dik Halay" oynayan yerel halkoyunları ekiplerini izlemişsinizdir. Son yıllarda büyük bir ilgi gören "Dik Halay" düğünlerin en çok istek alan halkoyunu olmuştur.

Elazığ'ın yanı sıra bölgenin de halk oyunları arasında en dikkat çekici olanlardan olan "dik halay" oyununa bir göz atalım. Türkiye'nin zengin kültürel mirası ve halk oyunlarıyla ünlü Elazığ'da 'Dik Halay' oyunu var mıdır?

"Harput Halayı var"

Dik Halay'ın uydurma olduğunu iddia eden Gazi Üniversitesi öğretim üyesi, Antropolog Halk Bilimci Prof. Dr. Türker Eroğlu, "Bugün dik halay dedikleri Harput Halayıdır. Bir ara Mevlüt Canaydın 'Dik Halay' diye bir plak yaptı. Bu plaktaki ezgilerde, yanlış hatırlamıyorsam, bildiğimiz halaydan farkı normal halayın hızlı kısımlarından başlaması şeklindeydi. O zaman ustalardan araştırdığımızda bunun biraz uydurma olduğunu anladım. Ana tarafından akrabam olan Hakkı Cihangir ve benim kirvem olan Tahsin Ayık'tan bu bilgileri aldım. Ayrıca onlarla birlikte Harput Halayı ile ağır halay da çok oynadım. Düğünlerde de hadi bir dik halay çal diye bir mevzu yoktu. Halaya kalkılır, halay tutulur ve çekilirdi. 90'lı yıllarda kim uydurdu ise Harput halayına dik halay dediler. Halayların ağırı, düz'ü olur ve vardır ama diki olmaz. Tamamen uydurma. Eğer bugünkü dik halay ise normal halay rahmetli mi oldu?" diyerek Harput Harput Halayının varlığını hatırlattı.

Halay Oyunu

Halay; birlik beraberlik yardımlaşma gibi toplu hareket alaydan gelen insan topluluğu ya da devamlılık, süreklilik anlamlarına gelmektedir Halay bir defada halay olarak çıkmamıştır. Her devirde duyarak oynanan kişi, figürle donatmıştır.

Yörede bu oyuna Harput Halayı'da denilmektedir. Bu oyun hem yaşlılar tarafından hem de gençler tarafından zevkle oynanır. Beş kişiden az oyuncuyla oynandığında karakteri bozulur. Melodilerinin zengin ve oldukça ritmik olmasından dolayı gırnatanın dışında diğer sazlarla icrası oldukça zordur. Oyuncu dizisinde başta bulunana "halay başı" veya "ekipbaşı", söndakine "poçik" adı verilir. Her iki baştaki oyuncunun elinde bir mendil bulunur. Mendil sallamanın özel bir önemi vardır. Oynayanlara ve izleyenlere büyük bir zevk ve ahenk vermektedir. Halayda yedili sekme ana figürdür. Aynı figür Avreş, Fatmalı, Keçike gibi oyunlarda da vardır.

Oyunda eller aşağıda geride önden görülmeyecek şekilde kenetlenmiş olup, omuzlar bitişiktir.

Dik Halay Nedir?

Elazığ Dik Halayı olarak adlandırılan oyun Elazığ'da 2/4'lük usulde oynanır. Ritmik bir yapısı vardır. Dik halaylarda genel olarak hareketler keskin ve sert olarak değerlendirilebilir. Sadece erkeklerin oynadığı, ritmi çok hızlı olmayan, ayak figürlerinin aktif olduğu halay türüdür. Davul ve klarnet eşliğinde oynanır. Halaya, halay başı olarak bilinen lider kişi öncülük eder. Halay başı, hareketlerin temposunu ve ritmini belirler.

Oyuncular, ellerini birbirine kenetleyerek ya da omuz omuza vererek hareket ederler. Adımlar sık ve hızlıdır, bu da halayın enerjisini artırır.

Dik halay, çeşitli figürlerden oluşur. Bu figürler, genellikle halay başının komutlarıyla belirlenir ve tüm oyuncular bu figürlere uyum sağlar.

Bu halk oyunu, sadece bir eğlence aracı değil, aynı zamanda toplumsal bağları güçlendiren ve kültürel değerleri nesilden nesile aktaran bir gelenektir.

Çeşitlemeleri

Şanlıurfa'da 'Vış Vış Eliye' adlı türkü çeşitlemesidir. 'Güle Güle Gül Hanım (Ahlat'ın Başındayım') adlı türkü yine çeşitlemesidir. Tunceli yöresinde oynanan Karaçol bir çeşitlemesidir. Barış Manço bu halayın müziğinden İşte Hendek İşte Deve adlı şarkıyı yapmıştır. Katy Garbi Agkires olarak bu türküyü Yunanca olarak seslendirmiştir. Ermenistan'da Shoror olarak bilinir. Süryani sanatçı Loudmila Khoshaba Kochari olarak Süryanice bu halayı seslendirmiştir.

HARPUT OKUMALARI

Miras, sözlükte “kök, birinin diğerinden devraldığı eski durum, bakiye. Bir şeyin bir kişi veya topluluktan diğerine geçmesi, başkasından kalan, tevarüs edilen şey” anlamlarında kullanılır. Kısaca, ölen bir kimseden yakınlarına kalan mal, mülk, para. Zaman zaman sonucu acı olsa da ülkemizde genel itibariyle vefat eden büyüklerimizin ardından paylaşılan mal varlığı, sonrasında istenilen pay alınmadı mı, mirasçılar arasında kırgınlıklar başlar. Mal varlığı insanı insana, kardeşi kardeşe kırdırır. Süregelen bir devinim ama akıllanan yok.

Biz burada mirasın insanlar arasında paylaşılan, bölünebilen olanı değil de, insanlığın hafızasına kazınmış antik miras, kültürel miras, tarihi miras, geleceğe miras konumunda olan tarihi yapılardan, evliyalardan, medreselerden, olaylardan, camilerden bazen de tarihte insanı gülümseten veya üzen bir hikâyeden bahsedeceğiz. Ders alacağız, sahip çıkmamız gerekenleri öğreneceğiz. Bu yazılar tarih, edebiyat, coğrafya üçgeninde yazılacak ve belki de geleceğe miras kalacaktır. Bunun farkı ise kimse kimseyi kırmayacak çünkü herkes okuyabilecek. Burada miras bir gönül ortaklığıdır. Kalplere dokunmaktır.

SELİM ŞENGÜL

Tabii ki yazıların merkezi, pergelin sabit ayağı gibi Harput olacak ve çevresinde bir daire oluşturacak şekilde devam edecektir. Meraklı okuyucular merakla bekleyecek, bilmeyen okuyucular öğrenmek için bekleyecektir.

Harput, en önemli miraslarımızdan. Zaman ve devirlerden geçmiş, yapısıyla ve ruhuyla dimdik ayakta olan bir kale çevresinde oluşan şehir. Medeniyet şehri, mimarisi ile göz dolduran, evliyası ile gönüller coşturan bir şehir, yukarı şehir. Onun için yazılanlar, okunsa ömür yetmeyecek. Yazılsa tarihi, yazmaya yetmez ömrümüz var. Fakat bu onu anlatmayacağımız, yazmayacağımız anlamına gelmez. Onu anlatmak sorumluluğumuzdur, ödevimizdir.

"Marifet iltifata tabidir, sermayesiz meta zayidir," derler. İltifat sizden, marifet bizden olsun. Olsun ki Harput'u anlatacak dilimiz, yazımız geleceğe miras olarak daima var olsun. Harput yok olmaya başladığında bunu ilk fark eden insanın çabası da miras, bunu görmezden gelen yetkililerin yapmadıkları da miras.

Cana bizim esrarımız imlalere sığmaz, Yazılsa da binde biri inşalara sığmaz. Ne güzel dile getirmiş Erzurumlu Emrah. Harput, esrarların yazıldığı ve anlatıldığı, lakin bilinmeyen sırlara yolculuk yapılacak bir mekandır. Bu mekanda gezmek, sokak yolculuğu yapmak kimine görev, kimine gezi olsun. Görevi ben üstleniyorum. Keyfini sürmesi size kalsın. Şimdiden tarih yolculuğuna hazırlanın.

Buradan, Harput için yaptığı çalışmalarla yüreğini ortaya koyan başta İshak Sunguroğlu, Nurettin Ardıçoğlu, Süleyman Yapıcı ve daha nice şahsiyetler, çalışmalarıyla en iyi şekilde eserlerini ortaya koydular. Zaman zaman onların çalışmalarından da faydalanacağız.

Bizim milletin en kötü huylarından birisi de şudur: Geçmişle övünürken, bırakılan geçmişe saygı duymamalarıdır. Tarihteki şahsiyetlere, yapılara ve şehirlere kadar varın siz hesap edin. Yerleşimler geçmişi inkar, restorasyonlar geçmişi unutturma çabası gibi durumlar. Geçmiş ve gelecek insanlık için en önemli iki nokta, arada kopukluk oldu mu bize bırakılan mirastan bihaber yaşayıp sadece kulaktan dolma bilgilerle boş bir övünme içerisinde yaşarız.

Amacım, sizleri uzun yazılarla sıkmadan, her hafta belirli noktalardan bahsederek Harput şehrinin daha iyi korunmasını sağlamak ve geçmişin aziz hatırasını canlı tutmaktan ibarettir. Beni bu duruma sevk eden ise, kalan mirasın düşüncesizce harcanıp tüketilmesini engellemektir, nokta kadar.

"Seni kim susturdu? Sana kimler kem nazarla baktı? Seni hangi zalim ve gaddar eller yıktı, harap etti de taş taş üstüne bırakmadı? Şehirler, kasabalar, köyler bazen tabiatın zalim kahrına uğrarlar. Ya bir deprem veya bir tuğyan onları hâk ile yeksan eder, sen bu gibi bir faciaya da uğramadın. Ya seni kimler vurdu? Bu soruya, bir suçlu gibi, doğrusu yüzüm kızararak yine ben cevap vereceğim. Seni bizler yıktık! Seni bizler harap ettik! Üstad Mevlüt Özaydın yazısında, Harput Belediye binasını yıkmaya giden Feyzi'den bahsediyor; Feyzi'ye gelinceye kadar daha neler neler var ve kimler yok ki! Harput'u yalnız Feyzi yıkmadı. Hepimiz yıktık ve hepimiz suçluyuz. Feyzi, şimdi olsa olsa en son suçlu; fakat o da yaralı. O da isteyerek kazmayı eline almamıştır. Almış ise her kazma darbesinde onun da kalbinden bir damarın koptuğuna, onun da içinin sızladığına kaniyim çünkü Harput'un bütün mesut ve neşeli çağını yaşamış bir hemşeridir. Hiçbir dağ başı veya bir kaya üstü yoktur ki Feyzi'nin sesini içine çekmiş olmasın. Hülâsa; suçlular bir, beş, on değildir! Faciada hepimiz de medhaldarız. Ancak Feyzi ile aramızdaki fark; bizlerin Harput'un yıkıldığını haber alınca kan ağlayan gözlerimiz, onun ise bilfiil bu yıkımı tamamlamaya çalışan bedbaht elleri... Şu cümlelerle hülâsa edebilirim ki; şehirlerin, beldelerin, malikânelerin de canlılar gibi mutlak surette bir ölümü, bir çöküşü ve bir sonu var! Harput da bu akıbete uğradı. Arkasından ağlayalım. Bilhassa beraberinde sürüklediği namuslu, faziletli, bilgili büyük bir camiaya... Ve şimdi 100 sene, 500 seneden beri Harput'un etrafında yatan atalarımızın, dedelerimizin ruhlarına Fatiha okurken Harput'a da aynı nakaratı tekrar etmekten başka elimizde bir şey kalmamıştır."

Bu duyguları başka bir şekilde İshak Sunguroğlu Harput Yollarında, Harput için üzüntülerini dile getiriyor. Aradan geçen zaman, gittikçe körelen Harput... Bunu engelleyemeyen bizler olduk...

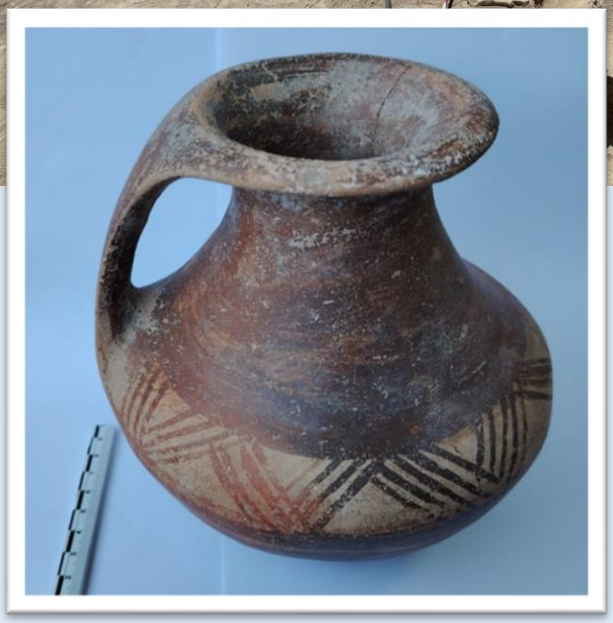
Tadım Kazısında Yeni Bulgular

ÇAYDAÇIRA/ELAZIĞ

İlimizin Tadım Köyü'nde yer alan Tadım Kalesi ve Höyüğü'nde sürdürülen arkeolojik kazılar, bölgenin binlerce yıllık geçmişini gün yüzüne çıkarıyor. Elazığ Arkeoloji ve Etnografya Müzesi Müdürlüğü Başkanlığında yürütülen çalışmalarda, önemli bulgulara ulaşıldı.

Tadım Kalesi Höyüğü'nde yapılan kazı çalışmalarında bir sunak ve ona ait kan oluğu bulundu. Yeni bulgularla ilgili açıklamada bulunan Elazığ Valisi Numan Hatipoğlu, "Kazılarda, 11,60 metre uzunluğunda ve 5,70 metre genişliğinde, üç bölümden oluşan ve duvar kalınlığı 50-60 cm olan 66 m²'lik dikdörtgen planlı bir konut kalıntısı ortaya çıkarıldı. Konutun zemini, sıkıştırılmış toprak üzerine kum, kil ve kireç karışımıyla oluşturulmuş sarı renkli bir tabakayla kaplı. Güney odada, zemine sabitlenmiş iki kutsal ocak, geometrik bezemeli tek kulplu bir testi ve çok sayıda Karaz tipi çömlek bulundu.

2024 yılında bulunan örneklerden farklı olarak, bu ocaklar iki başlı tasarımlarıyla dikkat çekiyor. Ocaklarda güç ve kudreti simgeleyen hayvan betimlemeleri yer alıyor. Kazı ekibindeki uzmanlar, tek kulplu testinin dönemin inanç sistemine göre kurban kanı veya kutsal sıvıların sunumunda kullanıldığını değerlendiriyor.

Önceki yıl, farklı alanlarda tespit edilen bir sabit ve bir taşınabilir kutsal ocakta baba, anne ve çocuk figürleri ile stilize insan-hayvan formlu tasarımlar bulunmuştu. Bu alanlarda ayrıca bir dağ keçisi bezemeli çömlek ve 12 Nahçıvan tipli Karaz çömleği ortaya çıkarılmış, buluntular M.Ö. 4000-3000 yıllarına tarihlendirilmişti.

2025 yılı kazılarında ise aynı bölgede bitişik nizamda inşa edilmiş iki konut kalıntısı ile bunlara ait beş sunak kaidesi gün yüzüne çıkarıldı. Ayrıca bir sunak ve ona ait kan oluğu bulundu. Uzman arkeologlar, kesici alet izleri taşıyan bu sunağın tanrı ve tanrıçalar için gerçekleştirilen insan ve hayvan kurban ritüellerinde kullanıldığını belirtiyor. Kan oluğu çevresinde insana ait diş ve kemikler ile hayvan kemikleri yer aldı.

Konut içerisinde hayvan kemiklerinden yapılmış delici aletler, pişmiş toprak ve taş ağırlıklar ortaya çıkarıldı." dedi. Kazı çalışmalarını yürüten Uzmanlar ise, bu buluntuların bölgede gelişmiş bir dokumacılık kültürünün varlığına işaret ettiğini ifade ediyor.

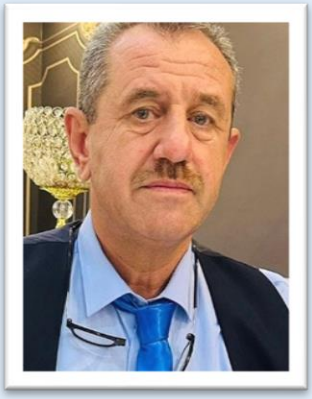
Vali Hatipoğlu, Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından "Geleceğe Miras Projesi" kapsamına alınan Tadım Kalesi ve Höyüğü kazılarında, ilimizin kadim kültürünün izlerini bilimsel yöntemlerle gün yüzüne çıkarmak ve elde edilen bulgularla tarihe ışık tutmak amacıyla çalışmalarımız aralıksız sürdürüleceğini ifade etti.

Geçmişten Günümüze, Elâzığ Yöresi; Söz, Nişan ve Düğün Adetleri, Evlilik Gelenekleri

Bu ay ki yazımızda Elâzığ'ımızda geçmişten günümüze, değişen ve yok olan değerlerimizden bahsedelim istedik. Özellikle yöre halkımızdan, yaşı 40'ın üstünde, herkesin hem değişiminden hem de yok olmasından yakındığı düğün adet ve geleneklerinden konuşalım, sırasıyla:

Elazığ Yöresi Söz Nişan Düğün Adetleri;

Elazığ ve köylerinde eskiden beri evlenme yaşı kızlarda genelde 18'dir. Erkeklerde ise askerlik yapması ve iş sahibi olmasına bağlı olarak 18 ve daha fazladır. Evlenme görücü usulü ile olmakla birlikte son yıllarda gençler önceden çeşitli bahaneler yaratılarak birbirlerini görürler, şimdilerde bu süreç arkadaşlık ve flört denen bir alışkanlığa yerini bıraktı, eskiden çok az olan beşik kertmesi geleneği günümüzde tamamen ortadan kalktı.

MUSTAFA DURĞUN

Görücüye gitme

Genelde kız evine ilk defa, oğlanın anası veya hala veya teyzesi ile en yakınlarından birkaç kadının birleşerek görücü sıfatıyla gitmeleriyle başlanırdı. Bu toplu ziyaretlerden, kız tarafı bazen haberdar edildiği halde, çok defa da habersiz olurdu. Haberleri varsa evin her tarafına çeki düzen verilir.

Oğlanın anası ve kız kardeşi, evlenme çağına giren genç için gittikleri her davet veya köylerde kız bakarlar. Oğlanın (damat adayının) anası uygun gördükleri kız için bir tanıdığıyla kız görmeye gider. Kız ve evi tepeden tırnağa gizlice incelenir, kız hakkında olumlu düşünceleri oluşursa istemeye giderler. Oğlan anası bu kez geliş sebebini kızın anasına açıklar. Kız anası, "çocuğumuzun yaşı küçük" veya "başkasına sözümüz var" derse bu olumsuz bir işaret sayılır; "ne diyelim kısmetse olur, babasına bir danışalım" derse bu olumlu bir işaret sayılır. Kız tarafı bu arada oğlanın ahlakı iyi mi, işi gücü var mı, kötü alışkanlıklar edinmiş mi, diye soruştururlar.

Görücüye çıkacak kızlar şu şekilde giydirilirdi: İpekli veya basmadan, etekleri geniş, boyları ayakları kapatır biçimde uzun bir entari giyilir. Belinde, renkli kadife üzerine gümüş plakalar işlenmiş yerli bir kemer ve yahut kızların kendi elleriyle ördüğü bir bel bağı bağlanır, Bunların arasına sıkıştırılmış bir ipek mendil… Ayaklarında rugan bir kundura veya basık bir pabuç giyilir. Baş'a dört tarafı iğne danteli bir oya ile örtülür

Arkasında beline kadar uzayan örgülü saçları bölük, bölük… Boynunda iri ve renkli Neceflerle dizili ve ortasında bir beşi birlik, yan taraflarında birer ikişer altın bulunan bir gerdanlık… Elleri titrek, göğsü kabarık, yüzünün alı al moru mor… Mahcubiyetten ayakları birbirine dolaşmakta… İşte Harput' un bu tipteki asil ve melek yüzlü kızları, bu eda ve tavırları ile görücüye çıkarlardı. Kimsenin yüzüne bakmadan ve kimse ile konuşmadan misafirlere tepsilerle kahve getirilir ve gelenlere görünürdü.

Görücüler, bütün dikkat ve nazarlarını kızın üzerine çevirince kız, büsbütün şaşırır, yüzü renkten renge girerdi. Görücüler, her şeyden evvel kızın vücudunda herhangi bir arıza olup olmadığını, sonra yüz güzelliğini, boyunu, gezmesini, hizmet etmesini iyiden iyiye incelemek ve kızı daha yakından görmek için her birisi ayrı ayrı, kızdan bir şeyler isterler…Muvafık cevap alınırsa kız istemeye geçilirdi.

Günümüzde ise evlenecek olan kız ve erkek, bir arkadaşlık-flört-sürecinden sonra kendi aralarında anlaşıp iki taraf da aileleriyle tanıştırılıp evlilik süreci başlatılır oldu…

Kız İsteme

Kız evinden muvafakat cevabı alınca evlenmenin ilk olayları başlamış demektir. Baba, amca, dayı veya yakın akrabalardan birkaçı kızın babasına gider, kızı resmen isterdi. Cevap: Allah kısmet etmiş ise biz ne diyebiliriz? Hayırlı ise olsun… Değilse olmasın!.. Gibi alçak gönül ve tevekkül ile ya bir evet! veyahut bir bahane ile hayır! diye de cevap verilebilirdi. Evet cevabı alınırsa birkaç gün sonra da oğlanın yakınlarından birkaç kadın, kız evine gider annesinden de kız istenirdi. Bu o demektir ki, o zamanlarda bile bu gibi içtimai ve önemli işlerde kadınlara da yer veriliyordu. Bundan sonra taraflar arasında "şerbet içme" merasimi yapılırdı ve günümüzde de bu adetlerin birçoğu yaşatılmaktadır

Şerbet içme

Oğlan evi tarafından yakınları, dostları ve konu komşudan hatırı sayılanlar birkaç gün önceden bu merasime davet edilirler. Belli gün ve saatte oğlan evine gelen davetti topluluğu topluca oğlan evinde kız evine kadar yürüyerek giderler ve kız evi tarafında karşılanırlar. Kız evinde de aynı nicelikte davetliler bulunurdu. Bu misafirler hep bir arada büyük selamlık odalarında veya geniş sofalarda otururlar, zemin ve zamana göre konuşulurken. Tarafların arasında işten anlayan birkaç kişi seçilerek başka bir odada oğlan tarafının vereceği başlık ve diğer eşyanın cinsi ve miktarı üzerine görüşmeler başlardı. Bazen bu işte taraflar arasında çok sert tartışmalar ve büyük anlaşmazlıklar olur ve bu soğuk hava içinde evlenmenin geri bırakıldığına ve davetlilerin şerbet içmeden dağıldığına da tesadüf edilirdi. Anlaşmada muvafakat oldu mu, güzel sesli hafızlar tarafından Aşr-i şerifler okunur, büyük tepsiler içerisinde ya hint işi madeni kupalar veya çok eski devirlere ait renkli, çiçekli, kesme billur bardaklarla şerbetler dağıtılır, içildikten ve taraflar tebrik edildikten sonra merasime son verilirdi.

Bazı yörelerimizde bu geleneksel işlevler günümüzde de ısrarla ve imkanlar ölçüsünde, yapılarak yaşatılmaktadır.

Nişan

Oğlan evi tarafından kız evine nişan bohçası gönderilir. Nişan gününde oğlan evi çeşitli hediyeler alır, şerbet malzemesini kız evine gönderir. Yüzük takılır. Nişan şerbeti içilir. Nişanlılar, düğün tarihine kadar görüşemezler. Günümüzde şehirde kısmen de olsa belli şartlarda görüşmelerine izin verilmektedir. Düğünden önce, alınan eşyalar ve kızın çeyiz sandığı sergilenir. Komşular çeyiz görmeye giderken hediye götürürler. Düğünden önce kız evinde sergilenen çeyiz bir listeye yazılır. Nikah bedeli olarak erkek ve kız tarafından "mihr-i muaccel" i hesaplanır. Çeyizi oğlan evine düğünden önce getirirler. Buna "veç" denir. Eskiden veç alayları olurdu. Harput'ta gelin hamamı kına hamamı geleneği vardı. Bu çeyizin koyulduğu günün ertesinde yapılırdı.

Nişan Bohçasından sonra, nişanlı kızın, oğlan evine mensup kadınlardan kaçmaması, yani yüzünü gözünü örtmemesi ve sonrada hayırlı olsun demek için oğlan evine mensup kadınlardan bir grup misafirleriyle birlikte kız evine giderler. Kız evinde gelinlik kız süslenmiş, bezenmiş, takmış takıştırmış ve fakat başı ve yüzünün tamamı örtülü ve yalnız gözlerinin açık bulunduğu bir kıyafetle ortaya çıkarırlar. Başta kayın validenin, görümcenin

ve sırasıyla misafirlerin ellerini öper, öptükçe her biri ayrı ayrı kızın boynuna, ya bir beşi birlik veya bir altın veya münasip birer hediye vermekle kızın başındaki örtü açılınca, yüzü, başı meydana çıkar ve bir daha örtünmez. Serbest olarak misafirlerin yanlarına her zaman için girer çıkar ve konuşur da…
Nişan gelenekleri günümüzde de sosyo-ekonomik ve kültürel değişim nedeniyle, farklılaşsa da yine nişan törenleri yapılmaktadır.

Çeyiz Görme

Başta kızın rahle'si pembe tüllere sarılmış olduğu halde çeyiz eşyasının üst başında yer alır. Bunun yanında büyük bir cam çekmece vardır ki, içi gelinin altın, gümüş ve elmas gibi kıymetli emaretleri ile dolu ve diğer ev eşyaları Karşı tarafta ise yataklar, yorganlar, yastıklar, makatlar, oda takımları, Sandıklar, Kilimler ve halılar. Bunlardan sonra kahve, şerbet ve matbah takımları, tunç mangallar ve saire gelirdi. Bu eşya ve bu sergi, bir hafta kadar şehrin bütün kadınlarına açıktır ve serbesttir. Kadınlar kafile kafile gelir, çeyiz odasını seyr-ü temaşa eder ve hayırlı olsun temennileriyle dönerlerdi ki, bu merasime de Çeyiz Görme denilirdi.
Bu değer sistemi özellikle evlenme ve ev kurma biçimi çekirdek aile şekline geçişle, evlenen çiftler ayrı ev açtığı için bu Çeyiz Görme adeti yok olmuştur denilebilir.

Kına Hamamı

Çeyizin konulduğu günün ertesi gününde ise Kına Hamamı töreni yapılırdı. O gün için herhangi bir hamam, kız evi tarafından hariçten bir tek müşteri kabul edilmemek suretiyle öğleden akşama kadar kabul edilir ki, bu zenginlere mahsustur. Orta ve diğer aileler umum arasında herhangi bir hamama misafirlerini davet ederlerdi. Oğlan ve kız evlerinin davetlileri belli saatte hamama gider, tefler ve türkülerle karşılanırlardı.
Misafirler, hamamın dört bir tarafında yerlerini alınca evvela şerbetler ikram edilir ve sonra yıkanmaları için her misafirin kildan'ına birer kalıp sabun konulur, o sıralarda gelin kızda hamama getirilmiş bulunurdu… Yine tefçiler çalarak, çağırarak gelini karşılarlar…
Gelin yerine oturur, elbiselerini çıkarır, havlulara sarılır, natırlar kollarına girer ve iç hamama doğru yönelince bütün misafirlerde gelini takip ederler… Tefler çalınarak, tefçiler tarafından uzun havalar ve türküler söylenerek iç hamama geçilir…Göbek taşının etrafında gelin ve tefçiler ayakta yerlerini alınca gençler oynamaya başlar…Neşe ve gülüp söylemeler arasında gelini yine natırları koltuklayarak ısı kürüne götürür…Natırlar tarafından yıkanır ve yine aynı şekilde göbek taşına getirilerek oturtulur.
Bu değer sistemi günümüzde farklı sosyolojik sebeplerden dolayı tamamen ortadan kalkmıştır.

Kına gecesi

Düğün günlerinin arifesinde oğlan evinde erkekler; kız evinde ise kadınlar tarafından yapılan törenlerdir. Erkek evi tarafından yapılan gecede bütün tanıdıklar çağrılır. Çalgı takımları gecenin geç saatlerine kadar çalar, oyunlar oynanır, türküler söylenir, silahlar atılır.
Misafirlere yemek ikram edilir. Diğer köylerden gelen yabancı misafirler, paylaşılarak konuk edilir. Elazığ'da güvey çalma diye bir gelenek vardır. Oğlanın sağdıcı düğün boyunca damat adayını saklar. Damadı çaldırırsa, çalanlara bir ziyafet sözü vermek zorunda kalır.

Güveyi çalma

Düğünün başlangıcından Gerdek (Zifaf) gecesine kadar Harput'ta garip ve garip olduğu kadarda eğlenceli ve gülünç bir adet daha vardır ki, buna Güveyi çalma veya Güveyi kaçırma denilirdi. Güveyi ancak Sağdıcından çalınır, bu yüzden Sağdıç kolay, kolay Güveyiyi gözü önünden ayırmazdı. Buna rağmen en ufak fırsattan istifade arayan birtakım muzipler, Güveyiyi alarak başka bir odaya veya başka bir eve götürerek saklıya bilirler. Güveyi bu olaya itiraz edemediği gibi istenilen yere gitmemek veya saklanmamak gibi hiçbir harekette bulunamazdı. Güveyi ortadan kaybolunca Sağdıcı telaş alır ve en son sağdıç, Güveyiyi çalanlara ya ağır bir hediye veya bir ziyafet vadiyle Güveyi, bulunduğu yerden çıkarılırdı eğer sağdıç varlıklı ve birazda sünepe ise vay haline... Olay ikinci ve üçüncü gurup tarafından tekrarlandıkça bütün düğün halkı tarafından duyulur ve duyulunca da sağdıçla alay eden edene... Bu suretle Düğüncüler arasında gülme, söyleme, latife etme fırsatı elde edilmiş bulunurdu.

Son yıllarda düğün törenlerinin tek akşamlık ve düğün salonlarında yapılması nedeniyle hem içerik ve hem de aktiviteler olarak büyük değişime uğramıştır…

Düğün ve DAMAT TIRAŞI

Düğün alayı gelin almaya gittiğinde damat gitmezdi. Bahçede ya da evin avlusunda bir seyyar berber kurulur damat bir iskemleye oturtulur ve berber damadı tıraş ederdi. Damadı tıraş edecek berberde koluna beyaz bir mendil ya da havlu sarardı.

Gelin alayının gelmesi uzun sürdüğü için tıraş hiç acele edilmeden yapılırdı. Damadın akrabaları ve arkadaşları damadı tıraş eden berbere bu esnada para takarlar, bahşiş verirlerdi. Tabi tüm bunlar olurken davul zurna çalar davetliler davulla birlikte oynarlardı. Gelin alayının geldiğini görenler damada müjde verir, bahşiş alırlardı.

Gelin alınacak günde güvey iyice süslendirilir. Gelini, arkadaşları ve oğlanın kız kardeşlerinden biri süsler. Güvey "düvür" gitmez, evde gelin alayının dönmesini bekler. Kız, baba evinden bir örtünün altından geçirilerek çıkarılır. Eskiden güveyi, gelin içeri girmek üzereyken dama çıkarılır; gelinin başına elma, para, kuru üzüm atardı. Gelin de kuzu gibi uysal olsun diye eşiğe kuzu postu serilir ve kaşık kırdırılırdı. Düğün alayına yemek verilir. Bu sırada güvey sağdıcın yanındadır. Yatsı namazından sonra evine getirilir, dualar edilir ve gerdeğe sokulur.

Subaha günü

Düğünün ertesi gün "subaha günüdür". Gelin ve damat aile büyüklerinin ellerini öperler. Gelin hediyeler verilir, takılar takılır. On beş gün sonra da gelin ve damat kız evine gider orada da el öperler. Buna "on beşine gitme" denir. Kız istemenin başlangıcından on beşine gitmenin sonuna kadar düğünün hemen her safhasında çok yoğun adetler, inanmalar ve uygulamalar yaşanmıştır. Günümüzde hem adet ve inanmalarda hem de törenlerde bazı değişimler gözlenmekle birlikte özellikle köylerde düğün adetleri gelenekselliğini sürdürmektedir.

Son yıllarda gene sosyo-ekonomik şartlar nedeniyle, düğün törenlerinin yine tek akşamlık ve düğün salonlarında yapılmasından ötürü, bu adetlerin birçoğu yok olmuş ve bir kısmı da; hem içerik ve hem de aktiviteler olarak büyük değişime uğramıştır…

Unutmayalım ki: ''HER ŞEY DEĞİŞİR ANCAK DEĞİŞMEYEN TEK ŞEY, DEĞİŞME KAVRAMIDIR''

Tüm okullarımıza saygılarımla…

Keban Festivalle Şenlendi

ÇAYDAÇIRA/KEBAN

Keban Kaymakamlığı ve Keban Belediyesi tarafından organize edilen 5. Keban Su ve Balık Festivali kapsamında Kebanlılar konserlerle coştu, yarışmalar ve gösterilerle eğlendiler. Keban Hükümet Konağı önünden15 Temmuz Şehitler Meydanına kadar kortej geçişi ile başlayan Festival, Keban Halk Eğitimi Merkezi Müdürlüğü konser alanında devam etti. Festivalde Keban Kaymakamı Furkan Atalık ve Keban Belediye Başkanı Yücel Doğan birer konuşma yaptı. Atalık, konuşmasında festivalin ilçe halkı ve tüm Elazığlılar için hayırlı olması temennisinde bulundu. Doğan ise festivale katılan herkese teşekkür ederek, güzel ve neşe dolu bir festival olmasını diledi.

Konuşmaların ardından geleneksel çocuk oyunları etkinlikleri düzenlendi. Daha sonra yerel sanatçılardan oluşan kürsübaşı topluluğu ile sanatçılar Cengiz Yurtseven ve Tülay Maciran türküler seslendirdi.
Etkinlikler kapsamında MHP Elazığ İl Başkanı Yunus Bal, geçtiğimiz aylarda hayatını kaybeden Kebanlı gazeteci Arif Çakmak anısına ödül verdi.
Arif Çakmak, bir süredir Fırat Üniversitesi Hastanesi'nde akciğerinde su toplanması nedeniyle tedavi görüyordu. Durumunun ağırlaşması üzerine yoğun bakım servisine alınan Çakmak, yaklaşık bir hafta süren tedaviye rağmen mayıs ayında hayatını kaybetmişti.
Festivalde Başkan Bal, Arif Çakmak adına ödülü ünlü sanatçı Cengiz Yurtseven'e takdim ederek, Çakmak'ın anısını yaşattı.
Festivalin ikinci günü renkli görüntülere sahne oldu.
Festival kapsamında Keban Baraj Gölü'nde balık tutma yarışması, halka açık yüzme yarışması, kürek sörfü yarışması ve kano yarışması gerçekleştirildi.
Ayrıca Fırat nehri üzerinde flyboard gösterisi ve motosiklet gösterileri ile geleneksel çocuk oyunları etkinlikleri ve geleneksel atlı okçuluk gösterileri ödül töreni yapıldı.
Festival'de Elazığ Plakasının 23 olmasına ithafen 2223 kişi Ekmek arası Alabalık ikramında bulunuldu.
Flyboard gösterisinde pilotlar açtıkları Türk bayraklarından birini Keban Fırat Köprüsü üzerinden gösteriyi izleyen Kaymakam Furkan Atalık'a verdi. Geleneksel Çocuk oyunları gösterisi düzenlendi. Gösterilerin ardından sanatçılar Ali Kınık ve Aygün Çam

konserin ardından Keban Kaymakamı Furkan Atalık ve Keban Belediye Başkanı Yücel Doğan katılımcılara Plaket ve hediye verdi.
"5. Keban Su ve Balık Festivali" üçüncü gün etkinlikleriyle sona erdi.
Festival Gündüz Program kapsamında Yemek Yarışmaları Fırat Sahilinde bir Restoran'da Yöresel lezzetlerin yarıştığı Yemek yarışmasında, Keban'a özgü ana yemekler, Balıkla yapılan yaratıcı tarifler, Özer Şefin özel tarifinin ardından Yemek Yarışması Jüri Üyelerinin lezzet, sunum, özgünlük ve yöresellik kriterlerine göre değerlendirme yaptılar.
Yemek yarışmasında dereceye girenlere Katılım belgesi ve ödülleri verildi.
Program sonu etkinliklerinde, Çekiliş, Ödül Töreni, Geleneksel çocuk oyunları etkinlikleri yer aldı.
Festivalde Katılımcılara Plaket ve hediyeler verildi.
Mir Yıldız A.Ş. Festivale katkılarından dolayı Keban Hemşerilik beratı verildi
Sponsorlara MHP Elazığ Milletvekili Semih Işıkver, Keban Kaymakamı Furkan Atalık, Keban Belediye Başkanı Yücel Doğan, Keban Cumhuriyet Savcısı Gülnur Cansın, Keban Cumhuriyet Savcısı Gülhan Gül Akdeniz, Elazığ Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı İdris Alan, MHP İl Başkanı Yunus Bal, BBP İl Başkanı Ömer Ertan Plaket verdi.
Mir Yıldız A.Ş. Yönetim Kurulu Başkanı Celal Yıldız ve Mehmet Yıldız'a Festivale katkılarından dolayı Keban Hemşerilik beratı verildi
Festival Sunuculuğunu Kaya Yapıcıoğlu ve Canan Gedik Ay yaptı.
Son olarak sanatçılar Nedim Demirbağ, Eylem Eğin ve Bülent Serttaş konser verdi.

Yeni başkan; Hülya Özen Özdağ

ÇAYDAÇIRA/ELAZIĞ

İstanbul'da faaliyetlerini sürdüren Bakırköy Elazığlılar Eğitim ve Kültür Derneği, olağan genel kurulunu gerçekleştirdi.

Genel Kurula; Ticaret Bakan Yardımcısı Mahmut Gülcan, İstanbul Milli Eğitim Müdürü Doç. Dr. Mücahit Yentür, İstanbul Elazığlılar Derneği Başkanı ve ELFED yönetim Kurulu Üyesi Mehmet Demirbağ, Zeytinburnu Tüm İş Adamları Derneği Başkanı Ergin Aksan, ELFED'e bağlı dernek başkanları da katıldı.

Genel Kurul sonucunda Hülya Özen Özdağ, dernek başkanlığına seçildi.

Ticaret Bakan Yardımcısı Mahmut Gülcan, İstanbul'da yaşayan Elazığlılar'ın dernek ve federasyon çatısı altında geleneklerini yaşatmasının önemli olduğunu söyledi.

İstanbul Milli Eğitim Müdürü Elazığlı Doç. Dr. Mücahit Yentür'de, İstanbul'da yayaşan Elazığlılar olarak, böylesi yapılanmaların çalışmalarının memleket hasretini giderdiğini kaydetti.

Yapılan olağan genel kurul sonucunda, başkanlığa seçilen Hülya Özen Özdağ'da bugüne kadar olduğu gibi bundan sonrada dernek olarak çalışmaya devam edeceklerini söyledi. Özdağ, Elazığ'ın kültürü, sanatı, gastronomisi ve geleneklerini yaşatmak için çaba göstereceklerini kaydetti.

Habap Köyü, turistleri ağırladı

NURSEL ŞENGEZER
ÇAYDAÇIRA/KOVANCILAR

Amerika'dan gelen Akademisyen ve Bilim İnsanlarının da yer aldığı 48 kişilik Turist Kafilesi, Kovancılar'a bağlı Ekinözü Habap Köyü'nün tarihi yapıları ve kültürel değerlerini yerinde gördü.

Kovancılar ilçesine bağlı Ekinözü Habap Köyü, tarihi ve kültürel değerleriyle bir kez daha göz kamaştırdı. Amerika'dan gelen akademisyen ve bilim insanlarının da aralarında bulunduğu 48 kişilik turist kafilesi köyü ziyaret etti.

Habap'ın misafirperverliğiyle buluşan ziyaretçiler, köyün zengin kültürel yapısını yakından tanıma fırsatı buldu. Gezi kapsamında tarihi çeşmeler, Meryem Ana Kilisesi ve Vank Manastırı incelendi.

Organizasyonun öncülüğünü yapan KİAD Başkanı Hanifi Bekirgil, sadece Habap'ın değil, tüm Kovancılar'ın turizmde hak ettiği yere ulaşması için çalıştıklarını belirtti.

Programda Kovancılar Belediye Başkanı Vahap Gök, ÇEKÜL Vakfı tarihçi-yazar Mustafa Balaban, KİAD Başkanı Hanifi Bekirgil ve Habap Köyü Muhtarı Hayati Yarnadelen de yer aldı. Katılımcılar, Habap'ın kısa sürede bölgenin turizm merkezi olacağına inandıklarını ifade etti.

TARİHİ HABAP ÇEŞMELERİ

Elazığ'ın 4 bir yanında bulunan tarihi yapıları tarihe adeta ışık tutuyor. 1600'lü yıllarda yapılan Habap Çeşmeleri de onlardan biri. Kovancılar'da bulunan Habap Çeşmeleri geçen yüzlerce yıla rağmen zamana direnerek işlemeleri, buz gibi akan suyuyla dikkat çekiyor. Ermenilerin yaşadığı dönemde burada üç kilise, bir manastır ve iki çeşme bulunuyordu. Bunlar, Yukarı Çeşme ve Aşağı Çeşme olarak adlandırılıyor.

Habap Çeşmeleri, Anadolu ve Ermeni “çokgözlü çeşmeler” mimarisine özgün birer örnek teşkil ediyor. Çeşmeler, restorasyon sırasında yapılan kazılarda ortaya çıkarılan kuyuları ve karmaşık su kanallarıyla, büyük bir kültürün izlerini günümüze taşıyor.

Köyün gençleri, yaşadıkları yerin tarihini yansıtan yapının eski haline kavuşmasında aktif rol aldı. Türkiye, Ermenistan ve Avrupa'nın bazı ülkelerinden gelen gönüllü gençler, köylülerin günlük faaliyetlerine destek verdi.

Bu yapıların çoğu yıkılmış olmakla birlikte, çeşmeler giderek kullanılmaz hale geldi. Köy Sakinleri ise yüzlerce yıllık bu tarihi yapıların turizme kazandırılması için bir önce çalışmalara başlanması gerektiğini ifade ediyor.

Yığınkililer festivalde buluştular

ÇAYDAÇIRA/ELAZIĞ

Yığınki'de doğup büyüyen insanların bir araya gelmesi ve yeni nesile Yığınki'yi tanıtmak amacıyla organize edilen Yığınkililer isot ve peynirli ekmek günü bu yıl onuncu kez düzenlendi.

Yığınkililer Tertip Komitesi Başkanı Metin Çöteli öncülüğünde organize edilen etkinliğe; AK Parti Elazığ Milletvekili Erol Keleş, CHP Elazığ Milletvekili Gürsel Erol, Elazığ Belediye Başkanı Şahin Şerifoğulları, AK Parti Elazığ İl Başkanı Şerafettin Yıldırım, İl Genel Meclisi Başkanı Ömer Faruk Çelik, davetliler ve Yığınkililer katıldı.

Yoğun katılımın olduğu programda kürsübaşı ekibi de yer alırken meşhur isot ve peynirli ekmek başta olmak üzere Elazığ'ın yöresel lezzetleri tanıtıldı.

Programda konuşan CHP Elazığ Milletvekili Gürsel Erol, programda emeği geçen herkese teşekkür ederek, ilin milletvekilleri olarak Elazığlılar için her platformda çalışmayı sürdüreceklerini söyledi.

CHP Elazığ Milletvekili Gürsel Erol: "Yüzyıllardır bir kültür bir gelenek yaşadı Sizler de bu geleneğin kültürün yaşatılmasına tekrar katkı veriyorsunuz hepinizin emeğine sağlık. Bize düşende ilin milletvekilleri olarak bu şehrin sorunlarına karşı her platformda bilinçli davranmak, güç birliği oluşturmak şehrin sorunlarına ortak çözüm üretmek fakirin fukaranın yanında olarak onların hakkını ve hukukunu korumak." dedi.

Bu tarz programların kültürün yaşatılması adına oldukça önemli olduğunu ifade eden AK Parti Elazığ Milletvekili Prof. Dr. Erol Keleş, programda yapılması planlanan Aksaray Aile Sağlığı Merkezi'nin de müjdesini verdi.

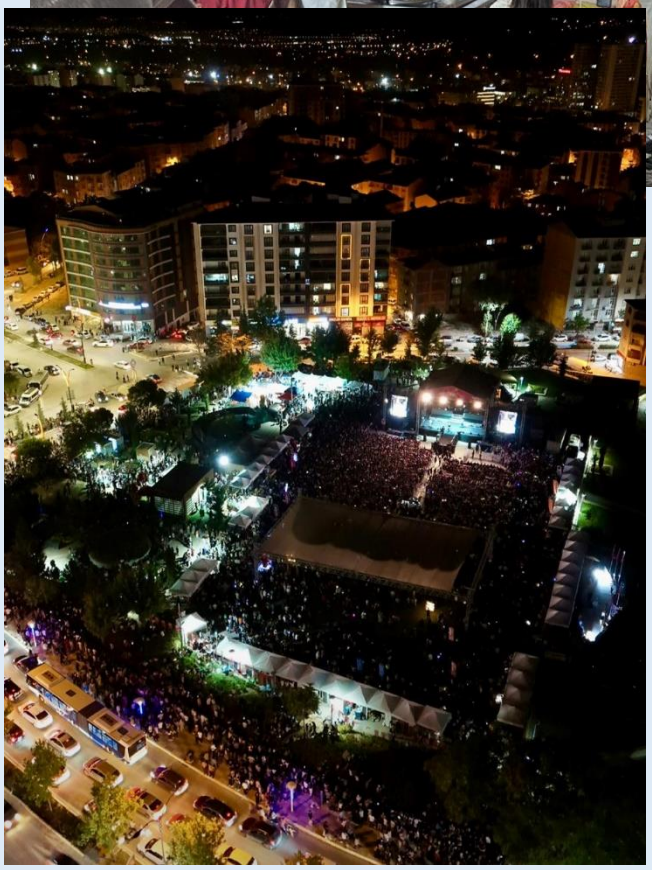
AK Parti Elazığ Milletvekili Prof. Dr. Erol Keleş: "Bu toplantılar birlik beraberlik açısından son derece önemli ve bunu sürdürülebilmesi de son derece önemli bu etkinliklerin düzenlenmesinde emeği geçen özellikle Metin Bey'e ve Emeği geçen herkese huzurlarınızda teşekkür ediyorum. Bizim Elazığ'da kültür açısından geçmişi açısından en önemli ve en kültürüne Birlik beraberliğine bağlı mahallelerimizden biri Aksaray. Bu etkinliklerde zaten bunun bir göstergesi olarak değerlendiriyorum. Ve burada da şunun müjdesini de vermek istiyorum biliyorsunuz Aksaray'da aile sağlığı merkezimiz depremden dolayı hasarlıydı ve onu da 2026 yılı içerisinde yatırım programını aldırdık Hayırlı uğurlu olsun diyorum." İfadelerini kullandı.

Program kürsü konuşmalarının ardından festivale katkı sunanlara plaket takdim edilmesi ve Emrah Güllü konseri ile devam etti.

Gastronomi Festivali coşkulu geçti

ÇAYDAÇIRA/ELAZIĞ

Elazığ'ın yöresel mutfağını Türkiye'ye tanıtmak amacıyla bu yıl 7'ncisi düzenlenen Elazığ Gastronomi Festivali, 22-24 Ağustos tarihleri arasında Cumhuriyet Meydanı'nda vatandaşlarla buluştu.

Elazığ Lokantacılar ve Tatlıcılar Esnaf Odası öncülüğünde Elazığ Valiliği ve Elazığ Belediyesi iş birliğiyle düzenlenen lezzet ve kültür dolu bu etkinlik, Elazığ'ı yeniden Türkiye'nin gastronomi haritasına taşımayı hedefliyor.

Festival boyunca çeşitli yarışmalar, gastro ve sahne showları, sergiler, film-belgesel gösterimi, atölyeler, paneller, söyleşiler, konserler, gala yemeği, VIP etkinlikler ve festival dergisi gibi birçok içerik katılımcılarla buluştu.

Festival programı kapsamında düzenlenecek konserlerde müzik dünyasından tanınan isimlerden Sefo, Maral ve Demet Akalın gibi sanatçılar sahne aldı.

7. Elazığ Gastronomi Festivali öncesi Elazığ'da bir otelde Gala Gecesi düzenlendi. Toplantıya AK Parti Elazığ Milletvekili Mahmut Rıdvan Nazırlı, CHP Elazığ milletvekili Gürsel Erol,

Elazığ Ticaret ve Sanayi Odası başkanı İdris Alan, Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu Genel Başkanı Mehmet Yiğiner, Siyasi Parti temsilcileri, Kurum müdürleri STK ve oda başkanları ve çok sayıda davetli katıldı.

Elazığ 7. Gastronomi Festivali Kapsamında Fırat Üniversitesi iş birliğinde toplamda iki gün süren Gastrofest Yemek tadım yarışması düzenlendi.

Yarışmanın ilk gününde iki ayrı kategoride ev hanımları ve aşçılar Elazığ'a özgü yöresel yemekleri en lezzetli tarif ile yapmak için kıyasıya mücadele ettiler.

Festival için Elazığ'a gelen şefler ise, Cumhuriyet Meydanı'nda kurulan stantta Elazığ yemekleri yaptı.

22 - 24 Ağustos tarihleri arasında düzenlenen yedinci Elazığ gastronomi Festivali Demet Akalın konseri ile sona erdi. Konser sırasında Sanatçı Demet Akalın'a CHP Elazığ Milletvekili Gürsel Erol ve Elazığ Belediye Başkanı Şahin Şerifoğulları'nın eşi Arzu Şerifoğulları tarafından hediye takdiminde bulunuldu.

AYLIK KÜLTÜR, SANAT VE AKTÜEL DERGİ

ÇAYDAÇIRA

